415/ /008 000949
LAAKSO SIRKKA
STURENKATU 9A2
00510 HELSINKI 51
MMM
MMM

TUNTURILATU

N:o 3/30.8.1999

Kovasta väännöstä hieno tulos

Tunturiladun 50-vuotisjuhlakirja ilmestyi!

Kansantaidekeskus Tomtebon kahvila Helsingissä oli elokuun 11. päivänä ääriään myöten täynnä juhlivia toinen toistaan arvovaltaisempia tunturilatulaisia: tuolla perustajajäsen, kunniasusi, ikäsusi... Oli pitkään valmistellun 50-vuotishistoriateoksen julkistamistilaisuus.

– Jos jokainen juhlakirjatyöryhmän jäsen olisi saanut palkkiona kymmenen penniä työtunnilta, niin tuo kadunvierus olisi Mersuja täynnä, sanoi Tunturiladun puheenjohtaja **Kyösti "Kösä" Lamminjoki** julkistaessaan 50-vuotishistoriateoksen "Viiden vuosikymmenen vaellus". Kirjaa oli väännetty kokoon pitkään ja hartaasti, jota osoittaa *sekin, että se ilmestyi kolme* vuotta vuonna 1996 vietetyn 50-vuotisjuhlan jälkeen. Mutta taas piti paikkansa vanha viisaus, jonka mukaan hyvää kannattaa odottaa.

Hyvin tunnettujen tunturilatulaisten malja Tunturiladulle ja uudelle kirjalle! Vasemmalta Aimo Jäderholm, Eila Hiltunen, Kaj Eräjuuri, Unto Pöntinen ja Pekka Huttunen.

Tunturiladun johtokunnan asettamaan juhlakirjatyöryhmään kuuluivat **Raimo Niklander** puheenjohtajana ja jäseninä **Hannu Hiltunen, Paavo Kihlberg, Kyösti Lamminjoki, Yrjö Suuniittu** ja **Antero Tarvainen. Kauno Laine** osallistui työhön merkittävällä panoksellaan äänittämällä tunturilatulaisten muisteluksia. Kuva- ja kirjoitusmateriaalilla ovat avustaneet hyvin lukuisat tunturilatulaiset eri puolilla Suomea.

Tyytyväinen "Kösä" Lamminjoki sai ilon julkistaa hienon juhlakirjan. Marita Maula "airuena".

Musiikillaan tilaisuutta juhlistivat Ripsi Leppälä ja Matti Reittamo.

Apteekkitaitojakin tarvittiin

Erityisen laaja oli **Hannu Hiltusen** panos. Hän laati kirjan laajan kuvakoosteen teksteineen, kirjoitti 1940-luvun eräretkiosuuden ja taittoi koko kirjan, avustajanaan tietokoneen kanssa **Pertti Vaajakallio. Marita Maula** on toinen työn sankari, joka kirjoitti puhtaaksi kaikki teokseen muokatut tekstit.

– Minun teksteissäni Maritalla oli erityisen paljon töitä, kertoi Hannu, joka oli kirjoittanut tekstinsä käsin. - Mutta onneksi Marita on apteekissa töissä.

– Kaunista käsialaahan Hannulla on, kiitteli puolestaan Marita.

Upean kirjan julkistamisen kunniaksi skoolattiin mehumaljat Tunturiladun 50-vuotisjuhlakuksista. Ja sitten alettiin kerätä läsnäolleiden veteraanien ja muiden vaellustovereiden nimikirjoituksia kirjoihin ja tutkiskella teosta visusti.

Topi Harjanne, Maija ja Paavo Kihlberg, Helena Harjanne ja Eila Wäänänen muistelemassa menneitä.

Hieno saavutus

Tämä tyylikäs kirja tulee kulumaan tunturilatulaisten käsissä ja antamaan edustavan kuvan järjestöstämme ulkopuolisillekin. Siitä saa asiantuntevan vastauksen kaikkiin niihin Tunturiladun historiaa koskeviin kysymyksiin, jotka joskus ovat askarruttaneet mieltä, niin talkootoiminnan kuvioihin kuin susimerkin syntyynkin. Retkeilyvälineiden kehityksestä on suppea mutta mielenkiintoinen esitys, jossa näytetään kuvien kera, millainen oli Kullervo Kemppisen ensimmäinen, puinen rinkkaversio 1950, tai "rinkka pulkassa" -niminen talvinen vetolaite. Historiallisista vaelluksista kerrotaan myös, ja varsin moni löytää nimensä kattavasta, vuoteen 1996 ulottuvasta susien luettelosta.

No, mitäpä tuota mainiota kirjaa enempää kehumaan ja selostamaan, lukekaa itse!

Juhana Häme

Tilaa juhlakirja itsellesi tai lahjaksi.
Tilaus-ohjeet sivulla 14.

Puheenjohtajan tähdenvälit

Tunturiladun 1900- luvun viimeiseksi merkittäväksi tapahtumaksi on kirjattava yhdistyksemme 50-vuotistaivalta käsittelevän juhlakirjan valmistuminen. Alkuaikojen vaeltajat loivat vakuuttavan henkisen ja käytännön perustan tämän päivän retkeilylle. Tätä eräretkeilyn kehitystyötä, varsinkin Lappiin kohdistuvana, ovat jäsenemme tehneet innostuneesti vuosikymmenten ajan.

Kirja sisältää runsaasti eräretkeilyn historiaa. Sen sivuilta saamme käsityksen niistä ongelmista, joita lapinretkeilyn uranuurtajat kohtasivat varusteiden kehittelyssä ja vaellussuunnitelmiensa toteuttamisessa.

Kir ja on myös kunnianosoitus niille lukuisille henkilöille, jotka ovat olleet käynnistämässä Tunturiladun toimintaa sekä niille, jotka tänä päivänä kehittävät ja ylläpitävät sitä. Kirjasta käy vain osittain ilmi se valtava talkootyön määrä, jota jäsenet ovat tehneet yhdistyksemme hyväksi. Se osoittaa kuitenkin selvästi, että talkoohenki on toimintamme vankimpia tukipilareita.

Parhaimmat kiitokseni juhlakirjatyötyhmän jäsenille ja teille, jotka olette tukeneet ja auttaneet kirjan syntymistä.

☆

Nykyisin eräretkeilyn suosion kasvaessa myöskin johdetut vaellukset lisääntyvät. Kun vaellusympäristön säilymisestä, siisteydestä ja maaston kuormittamisesta, vastuu on jokaisella yksittäisellä vaeltajalla, tulisi tämä ympäristövastuullinen luonnossa liikkuminen omaksua myöskin ryhmissä kulkevien. Meidän tulisi päästä siihen, että minkä viemme erämaahan, sen myöskin tuomme sieltä pois. Tässä suhteessa tulevat ensisijaisesti mieleen elintarvikkeiden pakkaukset, joita ei voi polttaa paikanpäällä, säilykepurkit, pullot yms.

Ympäristövastuullinen retkeily tulisi ottaa opetusohjelmiin retkeilyväen kaikilla kursseilla ja laajentaa tiedon leviämistä myöskin suurelle yleisölle.

☆

Julkisessa sanassa on ruvettu totuttamaan kansalaisia ajatukseen, että luonnonsuojelualueilla - lähinnä kansallis- ja luonnonpuistoissa, joissa liikkuu eniten ulkoilijoita - liikkumisesta ruvettaisiin perimään pääsymaksua hoitokustannusten peittämiseksi. Tällaisilla ajatuksilla astutaan kipeästi hyvin toimivan **jokamiehenoikeuden** varpaille. Luonnonsuojelualueet ovat yhteistä omaisuuttamme, jota on suojeltava, mutta niillä liikkumisen on oltava maksutonta. Yhteiskunnan velvollisuus on huolehtia tarvittavan rahoituksen järjestämisestä. Eri asia on palveluvarustuksen tason nostaminen. Hyvin varustetut alueet houkuttelevat helposti sellaisia kävijöitä, joilla ensimmäinen ajatus ei ole luonnon säilyftäminen mahdollisimman koskemattomana.

Suosittujen kansallispuistojen, joihin on rakennettu tai muuten muodostunut selviä polkuja, joita retkeilijät käyttävät, huoltoon on kiinnitettävä erityistä huomiota. Viime talvena lumipeite kaatoi runsaasti puita polkujen poikki. Kun niiden raivaaminen viivästyi, muodostui siihen nopeasti uusi esteen kiertävä polku, joka jäi näkyviin, kun kaatuneet puut oli raivattu pois.

Luonnossa liikkumisen terveysvaikutukset, joista puhutaan harvinaisen vähän päätettäessä määrärahojen myöntämisestä, ovat kiistattomat. Kovin vähän on tavallisille kansalaisille tarkoitettujen kurssilaitosten ohjelmissa, esimerkiksi Työväentms. opistot, luonnossa liikkumiseen opastavia kursseja tai luentoja.

Tässä on järjestäytyneelle retkeilyväelle suuri kesannolle jäänyt sarka kynnettävänään. Tiedon levittäminen kansalaisten keskuuteen ja ohjaaminen ympäristöä säästävään liikkumiseen antaa vankat perusteet jokamiehenoikeuksien puolustamiselle.

☆

Elokuun puolessa välissä kokoontui yli 140 tunturilaista Nurmekseen kumpelaisten vieraiksi Tunturiladun kesäpäiville. Kerholaiset olivat järjestäneet mukavaa - jopa henkeäsalpaavaa - ohjelmaa free style-hyppyineen veteen. Kerhojen välisessä kilpailussa toteutui kirjaimellisesti se, miten vaelletaan toinen toistaan tukien. Ohjelmassa oli hyvin huomioitu Pohjois-Karjalan luonnonkauneus. Kesäpäivillä meillä oli myös ensimmäinen tilaisuus toimittaa jäsenille yhdistyksemme 50-vuotisjuhlakirjaa. Kumpelaiset! Latuperhe viihtyi hyvin luonanne - parhaimmat kiitoksemme teille siitä.

☆

Vuoden kuluessa olen saanut jäseniltä palautetta erilaisista asioista. Se on toivottavaakin, jotta työntekijöinä voimme välittää yhdistystämme koskevia asioita jäsenkunnalle ja puuttua myöskin ilmenneisiin epäkohtiin.

Tällä kerralla on mielessäni pari kämppätoimintaan liittyvää seikkaa. Nykyajalle on ominaista, että lähes jokainen meistä on yliherkkä jollekin aineelle. Kun kämpät on tarkoitettu koko jäsenkunnan käyttöön, olisi meidän saatava mahdollisimman vähäisiksi yliherkkyyttä aiheuttavat seikat. Usein on niin, että tultaessa kämppään se on päällisin puolin siistissä kunnossa, mutta laverien alle on kertynyt runsaasti pölyä, joka saattaa aiheuttaa ärsytystä. Toivottavaa olisi, että kurkistaisimme silloin tällöin myöskin laverien alle.

Toinen esiin tullut asia on kämppäavaimen lainaus tuttavalle tms. Kämppäsäännöt kieltävät sen yksiselitteisesti.

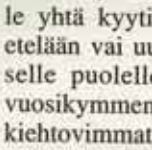
Susikyrön osalta olisi toivottavaa, että kaivo pidettäisiin lukittuna myöskin siellä oltaessa. Tällöin säästyttäisiin ulkopuolisten vedenhaun aiheuttamilta ristiriitatilanteilta.

☆

Syksy saapuu ja lokakuun alussa pidettävä syyskokous susivihkiäisineen. Kokouksessa jäsenkunta viitoittaa yhdistyksemme latua eteenpäin, joten tulkaa joukolla päättämään yhteisistä asioistamme.

Hyvää ja reipasta ulkoilusyksyä.

Kyösti Lamminjoki

Kunniapuheenjohtajamme, Kunniasusi

Antero Tarvainen 70 vuotta

Antero ohitti tuon huomattavan merkkipäivän jo alkukesällä. Tunturilatu ja tunturilatulaiset esittävät näin jälkikäteen Sinulle lämpimät tervehdykset ja onnentoivotukset.

Tunnemme Anteron paitsi retkeilijänä myös tunturiretkeilyn ja tunturilatuhengen puolesta puhujana. Hän onkin Jam-Jamin jälkeen puheenjohtajana ehkä voimakkaimmin edistänyt tunturilatuaatetta keskuudessamme. Puheenjohtajakaudellaan hän jokaisessa lehtemme numerossa toi korostaen esille aatteen merkityksen meille tunturilatulaisille ja järjestöllemme. Susiseremoniatkin olivat monien vuosien ajan se foorumi, jolla hän toteutti ajatuksiaan Lapin aidosta elämänmuodosta ja mystiikasta. Hänen aatteellinen arvostuksensa on luettavissa myös juuri ilmestyneen juhlakirjamme - Viiden vuosikymmenen vaellus - kirjoituksista. Pieni ei ole sen työn merkitys, jota hän on tehnyt puhuessaan järjestömme ulkopuolellakin Tunturiladusta ja tunturivaelluksista. Tunturilatuhengen lietsominen ja kohottaminen olikin juuri hänen puheenjohtajakaudellaan leimaantavinta.

Antero on myöskin tunturiretkeilijä. Aikaansaava mies silläkin sektorilla. 50-luvulla hän toi turvekammi-idean suomalaiseen retkeilyyn rakentamalla yhdessä retkitoverinsa kanssa Vongoivan kodan (kammi) Saariselälle. Samalla taisi hänelle tulla todellinen retkeilyllinen kuntomarssi, Vongoivalta maantielle yhtä kyytiä. Olikohan kiire etelään vai uudelle retkelle toiselle puolelle Lappia. Tuolta vuosikymmeneltä lienee hänen kiehtovimmat kalaretkensä Lappiin sekä pitkäaikainen tutustuminen Puksalan lapintaloon ja sen aitoon elämään. Samalla hän sitä kautta pääsi pyytämään Kevon kanjonin punalihaista veden viljaa. Kommelluksiakin on joskus sattunut. Kerran - kulkiessaan Huttus-Pekan kanssa juuri ostetulle Tsarmin palstalle yöpyivät veikkoset, pimeän yllättäessä Pitkäjärven rantamaisemiin. Juuri hankitut siiat piti suolata, mutta pimeässä merisuola- ja raesokeripussit menivät sekaisin, joten ilmeet olivat varmasti näkemisen arvoiset graavia siikaa maistellessa.

Vähitellen kalastelu on jäänyt taka-alalle tunturikasvien tutkimisen ja valokuvaamisen saadessa yhä enemmän tilaa hänen retkillään. Kiirekin on saanut jäädä retkien seestyessä Lapin luonnon ja alkuperäisen elämänmuodon ihailuun. Niiden ylistämisen hän onkin omaksunut tavakseen "muistellen" ja kehuen niitä aina tilaisuuden tullen.

Pieni ei ole myöskään se retkeilijöiden joukko, jonka Antero on johdatellut tunturiin, omaan Lappiimme, mutta varsinkin Kölin vuoristoon Ruotsissa. Monet aloittelijat hän on saanut vannoutuneiksi tunturiretkeilijöiksi johdatellessaan heitä esim. Sarekin jäätiköille tai kalkkiperäisten rinteiden kukoistavaan kasvimaailmaan.

Tunturiladun puheenjohtajana Antero rakensi voimakkaasti niin Lapin tukikohtiamme kuin järjestöämmekin. Ansioistaan Tunturiladun ja tunturiretkeilyn hyväksi tehdystä työstä on hänet palkittu monilla ansiotunnuksilla ja huomionosoituksilla, korkeimpina niistä Kunniasuden ja kunniapuheenjohtajan arvot.

Stuorra-Ykä

Uolevi Mättö 60 vuotta

Kauniina toukokuisena päivänä juhlimme Tunturikerho Kuokten ikäsuden Uolevi Mätön 60 vuotispäiviä. Moninaiset ovat ne Uolevin kerhomme ja Tunturiladun puitteissa tehdyt työt. Tunturiladun johtokunnassa istuminen, Tunturilatu-lehden toimittaminen, kerhomme Kuokten hihamerkin suunnittelu. Erilaisten tapahtumien ideoiminen ja vastuun kantaminen, eräretkien oppaana toimiminen. Tunturiladun jäsen Uolevi on ollut vuodesta 1973 ja on edelleen.

Ihmisenä Uolevi on hienotunteinen, apua tarvitsevien ei ole tarvinnut tuntea itseään heikommaksi kuin Avunantaja. Tässä vain muutamia ansioita mainiten. Näistä kaikista ansioista Suomen Latu myönsi Uoleville syntymäpäivän kunniaksi kultaisen ansiomitalin, jonka luovutustilaisuudesta kuva kertoo. *Vas. Kyösti Lamminjoki, Marita Maula, Markku Salminen, Airi Heino ja Uolevi Mättö.*

Salli Oikari

11.3.1931 - 18.6.1999

Tunturisusi 1028
Johtajasusi 144

Ihmettä kaipaamme,
jyrkäteillä juoksemme
silmät ummessa:
parasta on se,
mitä emme tiedä,
mihin emme usko,
on kauneinta.

Unelmien liukkaita helmiä
sinä toden torjuja puserra:
viluiselle hangelle
helmipeitteen
voit niistä kirjoa.

Mihály Babits

Juhannuksen alla tuli suruviesti Ovtsin pohjoiskalotilta Saarijärveltä: Salli Oikari on siirtynyt viimeisen rajan taakse. Salli halusi taistella yksin vaikeaa sairautta vastaan, siksi sanoma tuli useimmille yllättävänä tietona.

Kun muistelemme, mikä tässä ystävässä oli ominta itseä, mieleen nousevat ensimmäisenä hauskat muistot Sallin kertoessa vaellusretkistään ja maailmanmatkoistaan, joihin hänellä oli aikaa varsinkin eläkkeelle siirtymisen jälkeen. Pettämätön huumorintaju, kohdalleen osuvat sutkaukset ja omintakeiset näkökulmat värittivät kertomusta ja saivat meidät viihtymään monen monena kerhoiltana Sallin diaesitysten parissa milloin Intiassa, milloin taas Kanadassa, milloin Andien rinteillä tai Baikalilla.

Aina vireä ja nopea Salli enätti monenlaiseen toimintaan. Hän oli alusta asti Ovtsin aktiivijäseniä: johtokunnassa, retkiä järjestämässä ja myyjäistuotteita valmistamassa (saunavastat, varpuluudat, yrtit jne). Innolla hän toimi Saarijärven Ladussa ja sen johtokunnassa. Hän kuului aikanaan myös Suomen Ladun hallitukseen sekä Tunturiladun susivaliokuntaan.

Lukuisat eräretket, maastoretket ja kanoottisafarit olivat Sallin johtamia. Hän oli monipuolisesti ja syvällisesti kiinnostunut luonnosta ja sen antimista. Niinpä retkillä joimme mm. koivunlehtiteetä, maistelimme kuusenkerkkiä ja kuulimme mitkä yrtit edistivät minkinlaista hyvinvointia. Saarijärvellä toimivan joogaopiston toiminnassa Salli oli samoin vahvasti mukana. Paitsi että Salli tunnettiin ulospäinsuuntautuvana toiminnan naisena oli hän myös erityisen taitava kädentaidoiltaan. Huttus-Pekan hauska luonnehdinta Sallista: "ompeleva kirvesmies" osui asian ytimeen. Ja kun vauhdikkaasti toimii, kerkiää kaikenlaisiin kommelluksiin, jotka kirvoittivat monet makeat naurut.

Sallin laaja ystäväpiiri eri puolilla maata tuntee menetyksen raskaana. Viimeisen talvieräväelluksen Salli teki saarijärveläisten ystäviensä kanssa keväällä 1998. Nyt hänen lahjoittamansa inkkarikanootti odottaa soutelijoita Pikku-Harisen rannalla ...

Jokainen yksinään maan sydämellä auringonsäteen lävistämänä:

ja äkkiä on ilta.

Salvatore Quasimodo

Sallia meillä on ikävä.

Ritvis ja Terttu

Pallas-Ounastunturin kauniisiin maisemiin

TUNTURIHOTELLI
VUONTISPIRTTI

Vielä vapaana muutamia ruskapaikkoja.
Varaa paikkasi joulunviettoon ja vuosituhannen vaihteen viettoon.

Tule lentäen joko Enontekiölle tai Kittilään josta kutsutaksilla Vuontispirtille
junalla Rovaniemelle tai Kolariin ja sieltä bussilla Vuontispirtille
omalla autolla

2 hengen huoneissa hlö/vko täysihoito/ 1.855,-
3-4hengen mökeissä hlö/vko täysihoito/ 1.530,-
Paritalomajoitusta vrk/ 250,-
Solumajoitusta vrk/ 90,-

Tunturihotelli
VUONTISPIRTTI
SF-99340 RAATTAMA, FINLAND
Puh. 016-537 356, http:www.vuontispirtti.fi
Fax 016-537 396 tunturihotelli@vuontispirtti.fi

Aarno Pekka (Petteri) Wäänänen on poissa

Tunturiladun toiminnassa, vuosikymmenet vaikuttanut diplomi-insinööri, ikäsusi Aarno Pekka (Petteri) Wäänänen menehtyi yllättäen sairaskohtaukseen 13. toukokuuta 1999 kotonaan Vantaalla.Hän oli syntynyt 4.12.1918 Kiuruvedellä.

Aarno "Petteri" Wäänänen oli johtokunnan jäsenenä ja varapuheenjohtajana suunnittelemassa ja toteuttamassa Tunturiladun "rakennuskauden" merkittäviä kämppä- ja siltahankkeita alkaen jo Pekanjängän kämppien purkuja Susikyrön rakennustalkoista. Hänen asiantuntemustaan tarvittiin myös Ykin silta-suunnitelmien viranomaiskiemuroiden selvittämisessä. Petterin toimesta saatiin metsähallituksen luvat ja myös taloudellista tukea Ivalojoen Kultalan riippusiltojen rakentamiseen. Oli itsestään selvää, että Petteri oli Eila-vaimonsa kanssa yhtenä johtohahmoista myös ohjaamassa molempien Ykin siltojen tunturilatulaisvoimin tapahtunutta toteuttamista.

Tunturiladun hyväksi suoritetun mittavan työpanoksen johdosta Petteri kutsuttiin ikäsuden korkeaan "rääthyn" jo vuonna 1972. Silti vaativimman työn ja merkittävimmän "jäljen" Petteri ja Eila jättivät Lappiin suunnittelemalla ja toteuttamalla Tunturiladun nimeäminä vastuuhenkilöina ja projektinvetäjinä ensimmäisen "Tunturiluuta"-operaation. Sen tuloksena tunturilatulaiset talkooporukat siivosivat yhden kesän kuluessa Saariselän alueella noin 60 kämppää ympäristöineen samalla ohjaten ja opettaen muutkin kuin tunturilatulaiset lapinretkeilijät entistä vastuullisempaan luontoa säästävään retkeilytapaan. Hyvin suunnitellun, toteutetun ja myöskin tuloksiltaan täsmällisesti raportoidun operaation mukana loppui myös pohjoisen sanomalehdissä käyty retkeilijöitä syyttävä keskustelu Lapin erämaiden roskaantumisesta.Tunturiluudan ansiosta tunturilatulaisten suhteet Lapin paikallisiin asukkaisiin ja viranomaisiin paranivat vain entistä ehommiksi.

Aidon tunturihenkinen Aarno "Petteri" Wäänänen opittiin tuntemaan kaikissa toimissaan harkitsevana ja aikaansaavana ammatti-ihmisenä, joka aina oli valmis panemaan aikansa ja osaamisensa yhteisen tunturiharrastuksen käyttöön. Esimerkillisesti hän otti myös omat lapsensa mukaan ja opetti heidät tuntemaan luontoa ja kunnioittamaan tuntureita.

Viimeisenä vuosikymmenenä Petteri ja Eila rakensivat oman rakkaan tukikohtansa Hetan Ullajärvelle, jossa monet ystävät saivat vierailla heidän luonaan. Omasta "piilopaikastaan" huolimatta heillä riitti innostusta osallistua Tunturiladun yhteisiin tilaisuuksiin ja niiden valmistelutalkoisiin.

Aarno Petteri Wäänänen on jo Tunturiladun alkutaipaleella toimintaan mukaan tulleena jäänyt mieliimme oikeanhenkisenä Lapin ystävänä ja esimerkillisenä retkitoverina. Suuri tunturilatulaisjoukko kunnioittaa hänen muistoaan lämmöllä ja kiitollisuudella.

Antero Tarvainen

Susivaliokunta tiedottaa

Susiksi aikoville järjestetään vielä kuulemistilaisuus syyskokouksen ja susiaisten yhteydessä. Sudenpentujen ja susikokelaiden on ilmoitettava etukäteen susivaliokunnan jäsenille aikomuksensa osallistua kuulemistilaisuuteen.

(Erityistapauksessa voidaan sopia kokelaan ja susivaliokunnan jäsenen kesken tilaisuuden järjestämisestä muunakin ajankohtana.)

Tunturisusijärjestelmä-vihkosta (sis. vaatimukset, säännöt, aputietoa sekä hakemuskaavakkeet) saa kerhojen sihteereiltä tai susivaliokunnan jäseniltä.

Susivaliokunnan jäsenet:
Jorma Alapuranen p.k. 09-512 0378, Arvo Anivuo p. p.k. 014-272 597,
Terttu Civil p.k. 03-3420933, Martti Eskelinen p.k. 09-855 4894,
Marita Maula p.k. 09-3451 820, Veijo Taavitsainen p.k. 05-281 249

Vuoden 1999 susianomukset on oltava 31.8. mennessä Marita Maulalla, Hippiäistie 6, 00780 HELSINKI

TUNTURILATU RY

JOHTOKUNTA

Kyösti Lamminjoki, puheenjoht. Graniittitie 15 as 21, 00710 HELSINKI, p.k. 09-387 6845, p.a. 040-594 3297

Väinö Martikainen, varapj., Ojalankyläntie 28, 33610 TAMPERE, p.k. 03-362 1082, 050-339 5198

Aarno Lehtisalo, koulutustoimikunta pj., Kallionpääntie 33, 32100 HUITTINEN, p.k. 02-564 202, 0400-194 478

Ritva Loimio, saamelaisasiaintoimikunta pj., Puistotori 6 as 16, 40100 JYVÄSKYLÄ, p.k. 014-615 282

Marja-Liisa Mäki, kerhoasiat, Torikatu 10 as 6, 13130 HÄMEENLINNA, p.k. 03-6759061

Marjut Nummela, nuorisoasiaintoimikunta, Pinolaaksonkatu 10, 60320 SEINÄJOKI, p.k. 06-423 8183

Raimo Pahkala, retkitoimikunta pj., Honkakatu 10, 87100 KAJAANI, p.k. 08-637 009

Esko Sepponen, retki- ja kämppätoimikunta pj., Sammalkuja 8, 76120 PIEKSÄMÄKI, p.k. 015-482 941, 0400-155 950

Veijo Taavitsainen, susivaliokunta, Suontaustankatu 13, 48720 KYMI, p.k. 05-281 249

TOIMIHENKILÖT

Antti Karlin, toimitussiht., Sundholmantie 194, 23500 UUSIKAUPUNKI, p.k.02-841 4418

Marita Maula, sihteeri, Hippiäistie 6, 00780 HELSINKI, p.k. 09-345 1820, 040-509 4412, marita.maula@kolumbus.fi

Pirjo Sinilehto, jäsensihteeri Veisunkatu 14 as. 5, 33820 TAMPERE, p.k. 03-266 2592

Terttu Hokkanen, taloudenhoit., Keskussairaalantie 15 B 13, 40600 JYVÄSKYLÄ, p.k. 014-610 406

Tunturiladun tilinnumero PSP 800015-135331/kämppämaksujen viitenumerot: Susikyrö - 505, Susi-Talas - 602, Susi-Kiisa- 709

Tilintarkastajat: Vappu Hietala ja Lasse Luoto

KIINTEISTÖT

Susikyrö Enontekiö / Susi-Talas Inari / Susi-Kiisa Utsjoki, Kärrikaltio, Inkoo (Kavtsin hallinnassa). Rakennuspäällikkö Seppo Björkengren, Kesäkatu 22, 76100 Pieksämäki, p.k. 015-420 083

SUSIVALIOKUNTA

Pj. Jorma Alapuranen, Vallikatu 5-7 A 4, 02600 Espoo, p. 09-5120378.
Jäsenet: Marita Maula (siht.), Arvo Anivuo, Terttu Civil, Martti Eskelinen ja Veijo Taavitsainen.

TUNTURIKERHOT

OKTA (1) Kajaani
Pj. Raimo Pahkala, p.k. 08-637009, siht. Anja Mustonen, Erätie 20 as 15, 87200 Kajaani, p.k. 08-627946

KUOKTE (2) Hyvinkää-Riihimäki
Pj. Markku Salminen, p.k. 09-291 9916, siht. Airi Heino Männikkötie 1 A 11, 05830 HYVINKÄÄ, p.k. 019-484 105, 0422-307 823

KOLBMA (3) Tampere
Pj. Erkki Kauppila, p.k. 03-317 1542,, siht. Reijo Jokinen, *Siilikarinkatu 26, 33410 Tampere, p.k. 03-346 1977*

NJEALLJE (4) Pieksänmäki-Mikkeli-Varkaus
Pj. Jukka Albrecht, p.k. 015-336 829, siht. Leila Auvinen, Alvarintie 7, 78300 Varkaus, p.k. 017-555 2297

VIHTTA (5) Vaasa
Pj. Pirkko Westergård, p.k. 06-317 8058, siht. Kaija Mariapori, Keskuskatu 18, 65320 Vaasa, p. 06-3153515

KUHTTA (6) Itäinen Helsinki
Pj. Katri Koivu, p. 09-344 3874, siht. Mare Juusola, PL 120, 00931 HELSINKI, p.t.09-3434 2628

TSIETSA (7) Iisalmi
Pj. Eero Lammi, p.k. 017-363 4241, siht. Aune Kumpulainen, Honkakatu 3 as 18, 74130 Iisalmi, p.k. 017-825 401, 040-701 1402

KAVTSI (8) Helsinki
Pj. Juhani Greinert, p.k. 09-351 5156, varapj. Raimo Tuomioja Saramäentie 26 B, 00670 HELSINKI, p.k. 09-724 8005

OVTSI (9) Jyväskylä
Pj. Tuula Granroth, p. 014-263 508, siht. Hilkka Mäkelä, Haperontie 1 B 26, 40640 Jyväskylä, p.k. 014-243 634

LOGI (10) Turku
Pj. Kalevi Kanerva, p. 02-236 6270, siht. Paula Jukala, Rätiälänkatu 20 C 24, 20810 Turku, p.k. 02-2517 116

ALPPAS (11) Hämeenlinna
Pj. Teuvo Heinonen, p.k 03-619 7359, siht. Marja-Liisa Mäki, Torikatu 10, A 6, 13100 Hämeenlinna, p.k. 03-6759061.

KUMPE (12) Pohjois-Karjala
Pj. Esko Saastamoinen p. 013-462 616, siht. Ensio Hiltunen, Mäkilehdonkatu 7, 75500 Nurmes, p.k. 013-480 935.

KUOVZA (13) Kymenlaakso.
Pj. Anja Huhtala, p. 05-281 354, siht. Sirkku Kanervio, Äijälänkatu 4 A 6, 48700 Kyminlinna, p.k. 05-264 950

GEATKI (14) Satakunta
Pj. Aarno Lehtisalo,p.k. 02-564 202, siht. Leena Vilppala, Rekikoskentie 857, 32700 Huittinen, p.k. 02-564 223

NJALLA (15) Tunturilappi
Pj. Raija Palosaari, p.k. 016-642 242, siht. Paula Naukkarinen, Valtatie 21 99100 Kittilä, p.k. 016-642 956, p. 016-642 156

TUNTURIKERHOJEN TOIMINTAA

OVTSI

Ovtsin kuulumisia

Saas nähdä pääsevätkö Ovtsin kuulumiset tällä kertaa lehden palstoille asti, viime lehdestä ne ilman omaa syytämme jäivät pois.

Kevät sujui ovtsilaisilta mukavasti linturetken, Kulhanvuoren retken ja Harisen lauantaisaunojen merkeissä. Vihttalaisten vierailu Haristuvalla sen sijaan peruuntui. Huhtikuussa tutustuttiin Konneveden tutkimusasemaan ja toukokuussa esitteli Kösä meille retkikeittimiä ja Kösäkkö-telttojaan.

Kesän alkaessa siirryttiin Harisella keskiviikkosaunoihin lauantain sijasta. Syksyllä, iltojen pimetessä siirrytään taas takaisin lauantaisaunoihin.

Heinäkuun helteillä ovtsilaiset tekivät viikon kanoottiretken Naarajoen ja Kyyveden suunnalle kuuden kanootin voimin, mutta siitä on oma tarinansa. Sen verran voi kuitenkin jo etukäteen sanoa, että saa vain ihmetellä miten eksoottisia ja hienoja maisemia löytyy Keski-Suomestakin.

Syyskuun kerhoillassa ti 7.9. Pekka Kolari tulee kertoilemaan meille polkupyöräasioista ja lokakuussa ti 5.10. Antti Hiljanen jakaa meille suksitietoutta. Marraskuun tiistaina 2.11. onkin vuorossa Ovtsin syyskokous ja omien retkikuvien katselua, mm. Yliperän vaelluksen ja melontaretken kuvat katsotaan viimeistään silloin (ehkä jo aiemminkin). Kerhoillat pidetään kuten ennenkin Eeronkatu 6:ssa alkaen klo 18.30.

OVTSIN KERHOVIIKKO SUSIKYRÖSSÄ on **viikolla 37** ja matkaan on tarkoitus lähteä **omalla bussikuljetuksella.** Mukaan mahtuu vielä ja matkan hinta on sitä edullisempi mitä täydempi bussi on. Myös muiden kerhojen jäsenet, jotka olette kyseiseen aikaan Lappiin menossa, niin hypätkää kyytiin. Tiedustelut ja ilmoittautumiset Seppo Pihkasalolle, puh. 014-245927.

Lauantaina 27.11. klo 14 alkaen ovatkin Harisella sitten Ovtsin pikkujoulut, jotka vuosi vuodelta keräävät yhä runsaammin jäseniä paikalle. Joten tervetuloa sankoin joukoin tänäkin vuonna.

Joulukuussa on vuorossa Ovtsin myyjäiset Monitoimitalolla Jyväskylässä. Tarkka päivä selviää myöhemmin.

Tämä kesä on ainakin Etelä- ja Keski-Suomessa ollut todellinen intiaanikesä ja jäämme mielenkiinnolla odottamaan millainen on tuleva syksy ja talvi. Toivomme tietysti kuulasta, värikylläistä syksyn ruskaa ja kunnon lumitalvea. Tavataan Aulangon susiaisissa.

TG

TSIETSA

Tsietsan kuulumiset

Terveiset taas täältä Savosta, jossa kesä on ollut yhtä kaunis ja aurinkoinen kuin varmaan koko maassa. Alkuun voisin vähän kertoa kämpästämme Taivalmäessä. Nyt kesällä siellä on ollut monenlaista toimintaa: kerholaiset ovat yöpyneet siellä omin porukoin, käyneet saunomassa, luontokuviakin (jopa lehdessä julkaistuja) on pihalla otettu ja meikäläisen kannalta marjasato on ollut paikoin runsas.

Metsäyhtiö, joka kämpän varsinaisesti omistaa, on aloittanut puunoton ympäristössä. Isoja pinoja on ilmestynyt lähelle pihapiiriä. Saa nähdä tuleeko uusia vattuaukkoja, näköalapaikkoja vai mitä ? Talkoilla saatiin eteiseen uusi katto ja piha niitetyksi. Kiitokset talkoolaisillel.

Sitten keväisen Susikyrön hiihtoviikon toiminta on sujunut suunnitelmien mukaan. Näin savolaisittain sanottuna: "enemmänkin osallistujia olisi joihinkin tapahtumiin mahtunut".

Tsietsan ruskavaellus on vähällä Kemihaara – Kiilopää. Viimeiset ilmoittautumispäivät ovat juuri käsillä.

Mukavaa syksyä kaikille tunturilatulaisille !

Aune

Millenium vaihtuu, mutta Lappi pysyy

Njalla tervehtii täältä pohjoisesta kaikkia muita järjestöömme kuuluvia lajitovereitamme parhaimmin syysterveisin!

Kesä on ollut varsin upea Lapissa, lämpöä ja kosteutta on riittänyt. Edessä mitä luultavimmin mahtava ja värikäs syksy ja ruskakin kolkuttelee jo ovella.

Lintujen pesintä onnistui täällä päin hyvin. Niittyjen kukat ovat olleet ennen näkemättömässä loistossaan ja parhaillaan on menossa monipuolinen sienestyskausi. Metsämarjojakin tänne on tullut mukavasti ja tuloillaan on todella satoisa puolukkasyksy. Ottakaapa kuivasta etelästä tulijat matkaan marjaämpäreitä retkillenne!

Njallan oma väki piipahti eloretkellä Kevon alueella, ja heinäkuussa "lappalaiset" harjoittelivat asvalttia pitkin pyöräilyä ahvenanmaalaismaisemissa. Pyöräilytapaus oli menossa jo toista kertaa. Kesäinen pyöräily jossakin päin eteläistä Suomea tulee melkoisella varmuudella pysymäänkin omana kerhomme vakituisena kesätempauksenamme myös ensi vuosituhannella.

Njalla aikoo tässä vielä syyskuussa ottaa tuntumaa melontaan, sillä tulossa on Kapsajoen vesistön melonta syyskuun 18.-19. Ilmoittautumiset Paulalle.

Loppuvuoden ja ensi vuoden ohjelmista syksymmällä, kun toiminta kesän lekottelun jälkeen vauhdittuu. Seuratkaa jäsenet lehtiä ja tarkkailkaa postia, tiedote tulevasta on tulossa.

Ruskaretkien jälkeen aloitetaan luonnollisesti innokas uusien lumien odottelu ja ainakin telemarkit kaivetaan esiin naftaliinistä. Siitä se taas alkaa.

Toinenkin takatassu tässä entistä ehompana terveisin

Jaspis

JÄSENLEHTI TUNTURILATU

Vastaava toimittaja: Kyösti Lamminjoki
Toimitussihteeri: Antti Karlin, Sundholmantie 194, 23500 Uusikaupunki pk. 02-8414 418, email: antti.karlin@utu.fi
Julkaisutoimikunta: Kyösti Lamminjoki, Anne Toivonen, Juhana Häme, Marita Maula ja Antti Karlin (pj.)
Sivunvalmistus: Ilmos Ky (ilmos@wakkanet.fi), Uusikaupunki
Painopaikka: Satakunnan Painotuote Oy, Kokemäki

TUNTURILATU: ILMOITUSHINNAT:

2 mk/pmm (palstamillimetri), 1/4 sivun ilmoitus = 800 mk, 1/2 sivun ilmoitus = 1500 mk, koko sivun ilmoitus = 3000 mk. Ilmoitusta ei oteta etusivulle. Tunturikerhot saavat 20 % hankkimansa ilmoituksen hinnasta. Terttu Hokkaselle on ilmoitettava hankitusta ilmoituksesta. Terttu hoitaa ilmoittajan kanssa maksuliikenteen.

Tunturilatu -lehden aineistopäivät 1999

Aineisto tuleviin lehtiin on oltava perillä seuraavasti:

4/99	**31.10.1999**
1/00	**15.12.1999**

Aineisto lähetetään osoitteella: Antti Karlin, Sundholmantie 194, 23500 Uusikaupunki tai email: antti.karlin@utu.fi

Kuva-aineisto datana: ilmos@wakkanet.fi
Huom! Kuvat tif- tai jpg-tiedostoina.

Kumpen kuulumisia

Viikkoa ennen Juhannusta pidettiin Pohjois-Karjalassa Kolin maisemissa kahdeksannet Karjalan Erämessut ja samoin kahdeksatta kertaa osallistuivat Kumpelaiset omalla osastolla messutapahtumaan. Ilmatar ilmojen haltija oli virittänyt hyvät helteet koko tapahtuman ajaksi ja messut keräsivät kävijämäärällä mitaten ennätykselliset 24.000 kävijää.

***

Perinteiseen tapaan Kumpe rakensi osastolleen leirinuotiot, joissa keitettiin pannukahvia, paistettiin makkaraa ja tikkupullaa. Ja tietysti Kumpe järjesti Luontopolun jota vieraamme kiersivät innostuneina. Tikkupullan suosio oli ylitse muun. Sitä olisi ostettu monta kertaa enemmän, kuin "tehtaamme" kapasiteetti antoi myöten. Pannukahvi ja tikkupulla olikin eräs messujen suosituimmista. Usein samat messuvieraat pistäytyivät päivien aikana aina uudelleen - palvelu oli ystävällistä ja pannukahvit Pielisen rannalla maistuivat makoisalle.

Kolmipäiväinen tapahtuma oll taas ihan mukava tapaamispaikka kerhomme jäsenille ja osastollemme osui myös tunturilatuväkeä kauempaakin. Omalla iltanuotiolla kehiteltiin Kesäpäivien ohjelmaa ja muuta asiaan kuuluvaa.

Erämessut olivat Kumpen talouden kannalta hyvin merkityksellinen kuten aikaisempina vuosinakin. Kiitokset mukana olleille. Kahden vuodenjälkeen vuonna 2001 jälleen Kolille Erämessuille.

Esko Saastamoinen

Yleiskuva Erämessujen Kumpen osastolta. Etualalla "keittiöpäällikkö" Hilkka Pyykönen (punaisessa tunturiladun liivissä).

Rajaloikkari

Elettiin sitä aikaa jolloin Suomi ei vielä kuulunut EU:hun ja moni muukin asia oli vanhassa arvossaan, kuten komento suuren itäisen naapurimme puolella. Erään porilaisen vaellusporukan linja-auto kulki tasaista tahtia paluumatkalla kohti rintamaita. Oli retkeilty Lemmenjoen maastossa, kukin omissa ryhmissään ja jäljellä oli enää vain kokemusten vaihtaminen ja mieluisat muistelut juuri päättyneestä kesävaelluksesta.

Linjurin takapenkillä Mikko Virtanen istui omiin mietteisiinsä vajonneena, hiljainen erilleen vetäytyjä kun oli. Vaelluksenkin oli tehnyt tällä kertaa yksikseen. Eipä sillä, etteikä Mikko olisi toisten seuraan kelvannut, mutta hän nyt vaan oli luonteeltaan sellainen. Muuten autossa oli hilpeä tunnelma, olivatpa jotkut tehostaneet hilpeyttään saunakassinkin antimilla. Niin, se saunominen oli sovittu aikataulusyistä tehtäväksi Rovaniemellä, kunhan ensin olisi syöty Asemaravintolassa. Hiukan harmitti, että joutui Rovaniemelle asti istumaan nuhjaantuneissa retkitamineissa, kun tuo hygieniakaan ei ollut enää paras mahdollinen.

Saunakassien tyhjentely ja muukin evästely vaati tietenkin aikanaan pysähtymisen jossain metsätaipaleella. Naiset oikealle ja miehet vasemmalle oli komento. Autolastillinen ihmisiä purkautui hälisten ulkosalle ja hajaantui ohjeen mukaan lähimetsään. Mikko tunsi tarvetta sille perusteellisemmalle tyhjennykselle, joten hän painui hieman muita etäämmälle kyykkimään asiaansa. Väki touhusi metsässä aikansa ja palaili vähitellen takaisin autoon. Juuri kun Mikko oli suorittanut oman osuutensa ja oli kiskomassa housuja jalkaansa, hän huomaa puiden lomasta linja-auton jo lähtevän liikkeelle. Käsillään huitoen ja hurjasti huutaen hän ryntää tielle sellaisella vauhdilla että oli päätä pahkaa tärmätä paikalle osuneen Mersun alle. Linja-auto menee kuitenkin menojaan Mikon kiivaasta viestittämisestä huolimatta, eikä kukaan huomaa hänen puuttumistaan.

Mersun kuljettaja on sitä vastoin pysäyttänyt ajopelinsä ja ruuvannut sivulasin auki. Autossa istuu pariskunta joka on sivuuttanut keski-iän jo muutama vuosi sitten. Ohjauspyörän takana istuva pappa kurottaa päänsä ulos ikkunasta ja antaa saksankielisen tekstin vuolaasti ryäpytä ilmoille. Mikon koulusaksa on jotain nelosen ja viitosen väliltä, joten hän ei kovin paljon saa puheesta selkoa. Hän yrittääkin tolkuttaa että ruotsia hän osaisi aavistuksen verran paremmin.

- Tota "taala svenska" Sweden ju nou.

Syntyy pieneksi hetkeksi hiljaisuus, kun informaatio ei tunnu siirtyvän kahden eri kansallisuuden välillä. Kohta kuitenkin rouvalla sytyttää. Tämä kaverihan on selvästikin itärajan takaa paennut loikkari ja haluaa päästä Ruotsin puolelle turvaan. Rouvan oivalluksen ymmärtää sitä taustaa vasten että hän oli aikoinaan nuoruudessaan miehensä kanssa loikannut silloisesta Itä-Saksasta vaaroja uhmaten länteen. Tämä mies oli selvästi loikkari, sitä todistivat outo vihertävä sotilasmallinen asu, jonka hihassa oli jokin merkki sekä miehen nuhruinen ulkonäkö ja epämääräinen haju. Rouva päätti kuitenkin varmistaa tilanteen kysymällä suoraan asianomaiselta oliko tämä tullut Neuvostoliitosta. Nainen kurottautui miehensä yli kohti avointa ikkunaa viittoen käsillään idän suuntaan ja suoltaen saksaa. Mikko joka ei aavistanut häneen kohdistuvaa epäilyä, käsitti naisen tiedustelevan oliko Neuvostoliitto osoitetulla suunnalla, niinpä hän vain huitaisi kädellä samaan suuntaa ja tuhahti:

- Jaa, jaa - Soviet Union - siellä se on.

Nyt kunnon saksalaisten myötätunto heräsi, tapaushan oli aivan selvä. Mikko viittilöitiin oitis Mersun peräpenkille istumaan, ja lähdettiin matkaan. Homma oli kaikesta huolimatta lähtenyt hyvään suuntaan vaikka lompakko rahoineen ja pankkikortteineen oli kuinkas muuten, jäänyt linja-autoon. Nyt pitäisi vain tavoittaa edellä ajava oma porukka. Hän muistelee kuumeisesti saksankielen sanoja ilmaistakseen kiireensä.

- Eilig - die eilig - tota eiligst - takeltelee Mikko kohti etuistuimia.

- Ja, ja - verständlich, ilmaisee rouvan ystävällinen ääni ymmärtäneensä pakolaisen kiireen päästä turvaan.

Vanhaherra on rauhoittaakseen karkulaista painaltanut raskaalla jalalla kaasua, joten Mersu kiitää hyvää vauhtia kohti etelää. Pariskunta keskustelee vilkkaasti keskenään, välillä rouva sanoo hymyillen jonkin sanan kohti takaistuinta. Mikko ei uskalla yrittääkään vastausta, vaan hymyilee vain vaisusti ja keskittyy katselemaan ohikiitäviä maisemia. Eikä aikaakaan kun hän äkkää erään huoltoaseman pihaan pysähtyneen vaellusporukkansa linja-auton. Hän tuuppii hätäisesti kuljettajaa olalle ja osoittelee kohti huoltamon pihaa, yrittäen saada suustaan saksankielistä pysähtymisen pyyntöä, mutta ei hädissään saa muodostettua ymmärrettävää ilmaisua. Mersu on hiljentänyt vauhtiaan ja pariskuntakin kurkottelee katsomaan Mikon osoittamaan suuntaan. Huoltoaseman pihalla sattuu tälläin olemaan myöskin poliisiauto, jonka saksalaiset panevat merkille ja käsittävät tietenkin loikkarin pelästyneen virkavaltaa. Saksatar kysyy jotain Mikolta, josta tämä käsittää vain sanan "Polizei".

- Nein, nein - nicht Polizei·ich müssen - yrittää kyytiläinen selvittää omaa pulmaansa, mutta auttajat käsittävät tietenkin jälleen väärin tilanteen.

- Alles gut, alles gut - tyynnyttelee ystävällinen saksatar peräpenkkiläistä, jonka uskoo pelästyneen virkavaltaa ja työntää tälle käteen hansikaslokerosta esiin kaivamansa puolittain sulaneen suklaalevyn jäännökset.

No, asiat olisivat voineet olla huonomminkin. Hän oli nyt kavereitaan edellä matkanteossa. Pitäisi vain keksiä miten päästä fiksusti eroon auttajistaan. Erään baarin kohdalla poikettiin tauolle, mutta Mikon ei sallittu kuitenkaan poistua Mersusta vaan suojelushengetär kantoi autoon ison kinkkusämpylän ja juomapullon, herrasmies kuljettajan valvoessa, ettei karkulainen vaan paljastuisi.

Matka jatkui ja pian oltiin lähestymässä Rovaniemeä. Mikko oli jo hyvissä ajoin miettinyt valmiiksi miten ilmaista halunsa päästä kyydistä rautatieasemalla.

- Die station - bahnstation, bitte.

Mikko oli oikein tyytyväinen ilmaisuunsa joka tällä kertaa meni oikeassa muodossa perille. Siispä Mikko vietiin Rovaniemen rautatieasemalle. Lopuksi kiitettiin ja käteltiin, rouva oli vähällä suorittaa loppuhalauksenkin, mutta Mikon luontaiset karkotusaineet tuoksahtivat siinä määrin, että tämä viime tingassa luopui aikeistaan.

Ilkikurinen kohtalo oli kuitenkin varannut vielä kaiken huipuksi yhden yllätyksen tähän väärinkäsitysten sarjaan. Mikko oli näet kohteliaana miehenä yrittänyt solkata auttajilleen, ettei hänellä ollut rahaa muassaan maksaakseen kyydistä ja saamastaan kestityksestä. Viesti saavutti vastapuolen jälleen muuntuneessa muodossa, sillä saksalaispappa kaivoi muitta mutkitta paksun lompsansa esille ja työnsi siitä satasen setelin pojan kouraan. Pitihän poloisen toki saada hieman rahaa, sehän on selvä, eikä siinä auttanut vastaan paneminen. Hämmentynyt vaeltajamme jäi näin muodoin asemapihalle satanen kourassaan seisomaan Mersun kaartaessa pois paikalta.

Mikon ei tarvinnut sitten istuskella puoltakaan tuntia Asemaravintolan rappusilla, kun tuttu linja-auto saapui paikalle. Vaellusporukka oli huomannut Mikon puuttumisen porukasta vasta juuri kaupunkiin saavuttaessa, jolloin oli syntynyt melkoinen häly pohdittaessa, millä keinoin kadonnut löydettäisiin, eikä kohu siitä juuri laantunut kun tämä tavattiin heitä jo odottelemassa ravintolan rappusilta.

- Mulla oli kiirus syömään, kuului sankarimme vaatimaton selitys, haen vaan lompsani autosta ja tuun sitten mukaan.

Näin kertoili **Heikha**

TUNTURILADUN INTERNET SIVUT LÖYTYVÄT OSOITTEESTA:

www.megabaud.fi./~kavtsi/

SAAMELAISET - POHJOISEN ALKUPERÄISKANSA

Saamelaiset ovat saapuneet Suomeen ja Itä-Karjalaan pian jääkauden jälkeen eli noin 7 000 vuotta sitten. He ovat siten kiistatta alkuperäiskansa, joka on joutunut väistymään meidän suomalais-ugrilaisten tieltä pohjoiseen. Paikannimistössä saamelaiskulttuuri ja saamen kieli näkyy selvästi varsinkin Itä-ja Keski-Suomesta alkaen pohjoiseen. Saamelaiset ovat myös etninen ja kulttuurinen vähemmistö, joka on joutunut syrjinnän kohteeksi niin meillä kuin muuallakin Pohjoiskalotin alueella. Tosin heidän kielensä ja kulttuurinsa on viime aikoina tunnustettu. Siihen ovat maatamme velvoittaneet myös kansainväliset sopimukset, jotka Suomi on hyväksynyt.

Saamelaisten maanomistusoloista

Saamelaiset ovat tunteneet kautta sukupolvien, että "Saamenmaa" kuuluu ikimuistoisen *nautinnan perusteella* heille. Maiden ja vesien omistaja on ollut kylä eli siita, yksityisten perheitten oikeus on ollut lähinnä tilapäistä käyttöoikeutta. Periaatteena on ollut etuisuuksien tasajako perheitten koon mukaan. Tämä jatkui pisimpään, aina viime sotiin saakka, kolttien keskuudessa Petsamossa.

Saamelaisilla on aiemmin ollut myös yksityinen omistusoikeus tiettyyn maa-alueeseen, josta on maksettu veroakin. Vallitseva, lähinnä 1800-luvulla syntynyt oikeuskäytäntö on kuitenkin tulkinnut saamelaiset nomadeiksi eli paimentolaisiksi, joilla ei ole kiinteää asuinpaikkaa eikä sellaista sidettä maahan, joka olisi luonut perustan sen omistusoikeuteen. "Mutta maan omistaminen alkaa vasta maata viljellessä, ja syystä taidamme siis sanoa, että nämä takamaat eivät olleet oikein Suomen omia ennen kuin Suomen pojat kuokkinensa, auroinensa muuttivat niihin asumaan." Näin toteaa eräs suomalainen tutkija Lapin maanomistuksesta muutama sukupolvi sitten.

Viime aikoina on kuitenkin saatu uutta tietoa saamelaisten omistusoikeudesta. Erityisen merkittävä on Kaisa Korpijaakon kymmenisen vuotta sitten julkaistu väitöskirja. (Saamelaisten oikeusasemasta Ruotsi-Suomessa, Mänttä 1989.) Siitä käy hyvin mielenkiintoisesti ilmi, että saamelaisilla on ollut omistusoikeus maahan. Niinpä esim. käsivarren Lapissa eräitten tuntureitten laella on vieläkin nähtävissä "rajamuureja", kiviröykkiöitä, jotka ovat merkkeinä kylien rajoista.

Käsivarren pohjoisosa kuului Rounalan kylään, joka eteläsä ulottui Ruotsin puolella olevaan Rostojärven vesistöön saakka. (Katso kartta.) Rounalan ja Suonttavaaran kylien rajamerkkejä löytyy mm. Hapakkavaaran ja Vuontiskeron päältä. - Vaeltajan tunturin päältä löytämä, selvästi ihmisen kokoama kiviröykkiö ei siten ehkä olekaan maanmittarien tekemä vaan kenties vanha lapinkylien rajamerkki.

Tutkija osoittaa, että Rounalan kylän asukkaat kävivät esim. 1700-luvulla varsin usein käräjiä maanomistuksesta ja sen nautintaoikeudesta. Riidat koskivat metsästystä ja kalastusta. Esim. v. 1737 Aslak Andersinpoika Orbus vaati käräjillä, että Anders Nicodemusinpoikaa kiellettäisiin kalastamasta hänelle kuuluvassa Munnijärvessä - sijaitsee käsivarren puolivaiheilla lähellä Norjan rajaa. Anders vetosi peräti neljään eri tuomioon. Järvi jakaantui siten riitapuolten kesken. Oikeus vahvisti tämän asianlaidan ja kielsi kummaltakin toisen kalaveden luvattoman käytön.

Hiukan hupaisaltakin tuntuu tapaus Kittilän käräjiltä 1707. Lautamies Johan Matsinpoika kertoi, että Mats Oluf oli edellisenä syksynä siiankudun aikaan heittänyt verkkonsa hänen ylimuistoiselle kalastuspaikalleen Kelontekemäjärvessä. Lisäksi hän oli nimitellyt kantajaa koiraksi ja kelmiksi, kun kantaja oli yrittänyt estellä. Oluf tunnusti kutsuneensa Johania koiraksi, muttei kelmiksi. Niinpä Olufia sakotettiin luvattomasta kalastuksesta kolme markkaa ja koiraksi kutsumisesta samoin kolme markkaa. Vastaavia maan omistukseen ja käyttöön liittyviä oikeustapauksia on tutkimuksessa kuvattu useitakin. Todistajien kertomuksista ilmenee, että saamelaiset tiesivät varsin tarkoin tilusten ja kylien väliset rajat. Karttoihin ei vielä silloin voitu tukeutua, mutta yhteisössä asiat tiedettiin. Saamelaiset maksoivat maistaan valtiolle maaveroa, lapinveroa, kunnes maaverot tämän vuosisadan alkupuolella kokonaan lakkautettiin.

Eräät valtion komiteat ovat ehdottaneet saamelaisten maanomistusasiaa ratkaistavaksi lainsäädännöllä. Viimeksi Saamelaisasiain neuvottelukunta on käsitellyt mietinnössään 1990 saamelaisten asemaa ja toimenpiteitä vähemmistösuojaksi. Komitea ehdotti erityisen saamelaislain säätämistä. Tämän lain mukaan Enontekiöllä, Inarissa ja Utsjoella sekä Sodankylän kunnan Lapin paliskunnan alueella sijaitsevat valtion metsämaat luovutettaisiin lapinkylien omistukseen ja hoitoon. Yhteismaan tuotto tulisi luovutettavaksi lapinkylille ja saamelaiskäräjille. Ehdotus ei ole ainakaan toistaiseksi johtanut lainsäädäntötoimiin. Lakiehdotukseen sisältyvä saamelaisten kulttuuri-itsehallinto on sen sijaan toteutunut.

Oikeus omaan kieleen ja kulttuuriin

Saamen kieli on ollut meidän päiviimme saakka syrjityssä asemassa. Koulujärjestelmä ei aikaisemmin tarjonnut opetusta omalla äidinkielellä. Saamen kielen käyttö koulussa saattoi olla jopa kiellettyä. Kun pitkien etäisyyksien ja puuttuvan tiestön takia monet saamelaislapset joutuivat asumaan oppilasasuntoloissa yhtämittaisesti viikkokausia, äidinkielen rappeutuminen oli luonnollista.

Vähemmistöjen asema on toki muuallakin kulttuurisesti sorrettu. Maamme valtalehti kertoi viime vuoden lopulla, että monet Ranskan vähemmistökielistä ovat henkitoreissaan. Harvapa meistä on tiennyt, että siellä puhutaan mm. bretonia, katalaania ja provensaalia. Kuitenkin Euroopan neuvoston peruskirja vähemmistökielien ja kulttuurien suojelemisesta pakottaa Ranskankin lisäämään kouluopetusta alueellisilla kielillä.

Saamen kielellä on virallinen asema peruskoulussa 80-luvulta alkaen. V. 1994 kirjoittivat saamenkieliset ylioppilaskokelaat ensimmäisen kerran äidinkielen kokeen saamen kielellä. Vuodesta 1992 lähtien saamelaisilla on ollut oikeus käyttää kieltään viranomaisissa suullisesti ja kirjallisesti. Suomessa on käytössä kolme saamen kieltä. Kieltä puhuvista käyttää noin 70 % pohjoissaamea. Inarin- ja kolttasaamea käyttää kumpaakin n. 15 %.

Ratkaiseva parannus saamelaiskulttuurin asemaan saatiin v. 1995, jolloin säädettiin laki saamelaiskäräjistä. Sen myötä "turvataan saamelaisille alkuperäiskansana omaa kieltään ja kulttuuriaan koskeva kulttuuri-itsehallinto". (Lain 1§.) Tätä varten saamelaiset valitsevat keskuudestaan saamelaiskäräjät (21 jäsentä ja neljä varajäsentä) nelivuotiskaudeksi kerrallaan. Saamelaisten kotiseutualueeksi on määritelty Enontekiön, Inarin ja Utsjoen kunnat sekä Lapin paliskunnan alue Sodankylän kunnasta. Saamelaiskäräjien toiminta rahoitetaan valtion varoista. Käräjät päättävät myös saamelaisten yhteiskäyttöön osoitettujen varojen jaosta. Saamelaiskäräjien toimisto sijaitsee Inarin kirkonkylässä. Niinpä saamelaisilla on oma parlamentti, joskin sen toimivalta on melko rajallinen.

Lain mukaan saamelaisiksi katsotaan myös muita kuin etniseltä ja kielelliseltä taustaltaan saamelaisia. Saamelaisalueelle on jo 1600-luvun lopulla muuttanut uudisasukkaiksi suomalaisia lähinnä autiotiloille ja lapinkylien osoittamille alueille. Mikäli he ovat harjoittaneet nk. saamelaiselinkeinoja, heidät rinnastetaan saamelaisiin. Tämä on aiheuttanut tulkintaerimielisyyksiä äänioikeuden osalta. Saamenkielen ja saamelaiskulttuurin asema on viime vuosina huomattavasti kohentunut. Lantalainenkin huomaa saamelaisalueella liikkuessaan, miten tienviitoissa sekä virastojen ja laitosten kylteissä näkyy saame. Televisiosta olemme voineet katsoa saamelaiselokuvia. Teemaan liittyvä kansainvälinen elokuvatapahtuma oli Inarissa muutama viikko sitten. Tapahtuman kaukaisimmat vieraat edustivat toista alkuperäiskansaa eli Australian aboringaaleja.

Ovatko kiviröykkiöt tunturien laeilla kenties vanhojen lapinkylien rajamerkkejä?

Martti Auvinen

Ykin silta on historiaa

Ivalojoen Kultalassa uusi terässilta

Ykin siltana tunnettu tunturilatulaisten kolmeen kertaan talkoilla rakentama Ivalojoen Kultalan riippusilta on siirtynyt historiaan. Sen tilalla on nyt uusi, teräspilarinen riippusilta. Niin muuttuu maailma...

Paikkakuntalaiset veikkaavat Ivalojoen Kultalaan uudenlaista ryntäystä. Ensi kesäksi odotellaan massoittain retkeilijöitä, jotka tulevat katsomaan Åke Lindmanin elokuvan "Lapin kullan kimallus" alkuperäisiä tapahtumapaikkoja. Kasvavia retkeilijämääriä palvelee tunturilatulaisten kolmeen kertaan rakentaman Ykin sillan tilalla komeileva, julkisen vallan teräspilareiden varaan rakentama uusi riippusilta. Siinä ei ole painorajoitusta - Ykin sillalle sai periaatteessa mennä vain yksi retkeilijä kerrallaan. Talkoosillasta on kirjaimellisesti vain muisto jäljellä. Siitä kertovat vain vaijereiden kiinnityspaikat kalliossa, ja niitäkin on vaikeaa huomata, jos ei tiedä etsiä.

Rakenteellinen vanheneminen purkamisen syynä

Kenttäesimies Markku Välitalo Metsähallituksesta kertoo, että syynä Kultalan uuden sillan rakentamiseen oli Ykin sillan rakenteellinen vanheneminen. Metsähallitus teetätti sillasta lujuuslaskelmat, joiden mukaan se olisi voinut romahtaa "millä hetkellä tahansa lumikuorman alla, kuin myös retkeilijöiden ollessa sillalla".

Sillan kohdalle jyrkälle etelärinteelle on tarkoitus tehdä portaat vielä tänä vuonna sulan maan aikana.

"Kaikella toiminnallamme täällä Ylä-Lapissa pyrimme retkeilijöiden turvallisuuden lisäämiseen vuosi vuodelta vähenevän rahoituksen sallimissa puitteissa", sanoo Markku Välitalo. JH

Kämppiä ja museorakennuksia

Nykyistä kultaryntäystä Lindmanin filmi ei ehkä enää pysty paljoa paremmaksi panemaan, koska lähes kaikki mahdolliset paikat on jo vallattu. Mutta retkeilijöitä maastoon vielä mahtuu. Kutturan tieltä pääsee satojen kullankaivajan kuoppaiseksi kuluttamaa tietä autolla lähes Pahaojan museokämpälle asti. Siinäkin voi yöpyä, jos tilaa on. Toisessa päässä on pieni autiotupa ja toisessa varaustupa, johon saa lunastaa avaimen Laanilan Savottakahvilasta. Pahaojan kämpältä on vain 13 kilometrin pituinen merkitty kävelyreitti Kultalaan, tosin osaksi hankalassa maastossa. Etenkin laskeutumisessa Ivalojoelle on rinkan kanssa tekemistä.

Kultalan rakennukset ovat ainakin ennen mahdollista retkeilijäryntäystä erinomaisessa kunnossa, mutta vain osassa niistä saa yöpyä, museostahan on kysymys.

Valtavista honkahirsista rakennetussa isossa päärakennuksessa on yöpyminen kielletty, lähes ainoana kalustuksena olevista kerrossängyistä huolimatta. Tulentekokin talossa on kiellettyä, mutta vaikeaa se olisikin, kun uunit on muurattu umpeen. Samoin on tulenteko kielletty uudelleen rakennetussa kiviseinäisessä leipomossa. Yöpymistä siinä ei ole vaivauduttu erikseen kieltämään, mutta eipä osaksi maanalainen rakennus varsin houkuttelisikaan. Ymmärrettävistä syistä myös Kultalan ison savusaunan käyttö on kielletty.

Sen sijaan uudelleen rakennettu historiallinen väentupa toimii varaustupana, johon avaimen saa Laanilan Savottakahvilasta. Palaneen autiotuvan tilalle on toiseen paikkaan rakennettu uusi autiotuparakennus, jonka ulkonäkö varsin tyylikkäästi mukailee Kultalan vanhojen rakennusten tyyliä. Autiotuparakennuksen toisessa päässä on kerralla kokonaan vuokrattava ns. vuokrakämppä, jossa on kuluneena kesänä asustellut mm. sammakkomiesvehkeillä kultaa etsineitä lannan miehiä.

Filmikulissit aivan toisaalla

Sekä maitse että vesitse pahan tien takana oleva Kultala sai olla rauhassa filmaustouhulta: Kultala rakennettiin uudelleen pienemmässä koossa Kutturan lähelle. Ratkaisu oli sikälikin perusteltu, että etenkin Kultalan päärakennus näyttää ikäiseltään eli 130-vuotiaalta, kun se filmin tapahtuma-aikaan oli upouusi. Uutta käyntikohdetta ei filmi-Kultalasta taida turisteille syntyä: paikkakuntalaisten kertoman mukaan rakennukset ovat kolmiseinäisiä kulisseja, eivät oikeita taloja. Sisäkuvauksia tehtiin kuulemma mm. Tankavaaran kultakylässä.

Ykin sillan historia on kirjattu Tunturiladun vastailmestyneeseen 50-vuotishistoriikkiin. Tunturiladun rakentamat sillat täyttivät uljaasti tehtävänsä pitkän ajanjakson kuluessa. Tuli mieleen, että Kultalan päärakennuksen puolityhjien huoneiden seinillä riippuu yhtä sun toista historiallista aineistoa. Varmasti sinne kuuluisi myös kuva ja selonteko Ykin sillasta. Löytyisiköhän tunturilatulaisista naista tai miestä, joka ottaisi muistotaulun puuhatakseen?

Juhana Häme

Tunturilatulaisten rakentama puusilta "Ykin silta" on siirtynyt muistojen joukkoon ...

... ja tilalla on hulppea uusi terässilta on juuri Ykin sillan paikalla.

Kultalaan odotetaan retkeilyryntäystä Åke Lindmanin elokuvan vuoksi.

Uusi autiotuvan ja vuokrakämpän yhdistelmä mukailee ulkonäöltään Kultalan historiallisia rakennuksia.

Tunturiladun Kesäpäivät N

Vosituhannen viimeiset Tunturiladun Kesäpäivät pidettiin mukavien säiden suosiessa Ylä-Karjalaa, Nurmeksessa 13-15. elokuuta 1999. Latuperhettä oli kesäjuhliin saapunut liki 150 henkilöä, mikä miellytti järjestäjiä ja samalla siis saimme tavata runsaasti saman "viruksen villitsemiä" lapinkävijöitä. Tämä joukko osasi pitää lystiä ja nauttia toistensa tapaamisesta. Se oli ikäänkuin ilmassa - sitä ilonpitoa oli liikkeellä.

Jo ennen viirin nostoa starttasivat sauvakävelijät tutustumaan Hyvärilän leirikeskuksen ja Bomban karjalaiskylän maisemiin. Kulttuurilatulaisilla oli ihastuttava retki Taidekoti Palettiin Nurmeksen Ylikylään. Taidekoti Paletti on jäsenemme Saara Rautjärven lapsuuskoti, jonka hän sisarensa kanssa on säilyttänyt taiteilija-äitinsä rakentamassa asussa. Taideteoksia kävijäin ihasteltavina on noin 250 kappaletta.

Luontopolku, jonka isäntänä toimi Niilo Siponen, sai myös uteliaat kierrokselle ennen viirin nostoa.

Viirin noston jälkeen toivotti Kumpen puheenjohtaja Esko Saastamoinen vieraat tervetulleiksi Karjalan laulumaille. Kalevalaiseen runomittaan, hän totesi:

"Harvoin hanhet suutasusten
sisarukset silmätysten.
Harvoin veikot vieretysten
velikullat rinnatusten.
Latulaiset laiatusten!
Näillä Nurmeksen nummilla
Karjalaisten laulumailla! "

Nurmeksen kaupungin tervehdyksessä kaupunginsihteeri Eeva Piironen kertoi Ylä-Karjalan kuntien toimista luonnossa liikkujain - retkeilijäin hyväksi. Erityisesti hän uskoi uuteen kuntien yhteiseen hankkeeseen Karjalan Kierrokseen, jonka yli 1 000 kilometrin pituinen reitistö on nyt saatu kuntoon karttoineen, nuotio- ja laavupalkkoineen. Ja löytyyhän reitin varrelta varsin ihastuttavia majataloja emäntineen ja isäntineen. Hän toivoi kesäpäivien vieraiden viihtyvän Nurmeksessa ja toivotti tervetulleeksi toistekin. Tunturiladun puheenjohtaja Kyösti Lamminjoki kiitti kapunginsihteeriä tervehdyksestä ja luovutti hänelle uunituoreen 50-vuotisjuhlajulkaisun.

Iltapäivän alkuun oli järjestetty mahdollisuus ostosretkelle SASTAN tehtaanmyymälään ja kaksi bussilastia shoppailijoita otti tilaisuudesta vaarin. Päivällisen jälkeen täysi auditorio latulaisia ihasteli Reino Turusen

Hyvärilä, Kesäpäivien tapahtumakeskus, o

Kesäpäivien avajaisten osanottjia.

Kumpen pj Esko Saastamoinen lausumassa kesäpäivien tervehdyssanoja.

Tsietsan edustusjoukkue Santra + apujoukot. © Maija Liisa Vahtola

YLÄ-KARJALA

Nurmes, 14.8. 1999

Tunturilatu vaaramaisen

Nurmeksella on kunnia olla Suomen l riladun kesäpäivien isäntänä. Reilut sat laista, lapinkuumeen pysyvästi tartuttan naista, tapaa toisiaan ja vaihtaa muistiir tallentamiaan kokemuksia Lappiin su retkiltä.

Latulaiset eivät ole mikä tahansa joul hurahtaneita, vaan kyseessä on eritc suuntautuneen eräretkeilyn ammattimais edustava ryhmä, jonka talvisia reittejä lu ei paljasta appelsiininkuorien, tyhjien ol tuohistaan riivittyjen koivunrunkojen viit

Tunturilatulaiset edustavat siis sitä j suurempaa meteliä itsestään pitämättä l nossa luonnon ehdoin. Vaikka tunturi nimensä mukaan yhdistetään Lappiin ja yhä useammin latulaisia tapaa myös e missä vain hyviä vaellusmaastoja on ta Ylä-Karjalan alueella on tarjolla tällä haastaviakin vaellusmaastoja ja valmiit joita voidaan vielä terästää Kuhmon, Sotkamon erämaiden tarjoamilla mahdo

Toivottavasti Te vieraamme viihdytte länne Nurmeksessa ja löydätte myös täki non. Ehkäpä meidän vaaramme, salomr tömme aiheuttavat sellaisen tartunnan, et simman moni Teistä palaa kokemaan vaelluksillanne niin kesällä kuin talvella siä kesäpäiviä!

Ylä-Karjala lehti lauantain 14.8 pääkir hunajoi aatteemme ja meidät! Taitaisko sen sanoa!

urmeksessa

n vaarojen ja vesistöjen ympäröimä.

Onnellisen näköisiä tuohisormuksella vihittäviä pareja.

multivisioesityksiä Lapista, Pohjolan valosta ja Pielisen-Karjalasta. Perinteinen iltanuotio kutsui väen koolle tuttuun tapaan. Makkaranpaistoa rakovalkealla, nuotiokahvia ja tietysti kivoja lauluja, joita laulettiin Arvo Kärnän ja musikanttien vetäminä.

Parit huikeat freestylehypyt suoraan kierteillä veteen suksin, välimausteena vieraillemme. Kerhojen välinen neliottelu, lajeina: saappaanheitto puusaaviin, munajuoksu, suopungin heitto ja puujaloilla tepastelu , oli äärimmäisen tasainen. Tasoitusten, hyvitysten ja tyylipisteiden jälkeen Alppaslaisten joukkue oli sekunnin parempi toiseksi tullutta, joka puolestaan päihitti sekunnilla kolmanneksi tulleen. Ja kaikille lopuille 4 - 9 sijoille saatiin sama aika. Mutta hauskaa se oli. Tantsut, kuten muissakin oikeissa hyvissä juhlissa päättivät lauantaiillan.

Pyhäaamuna saimme seurata video-esitystä "Shamaanimatkasta", minkä jälkeen kenttähartauden piti rovasti Veikko Malk. Luontopolun palkinnot jaettiin ja arvottiin. Arpajaisten voitot jaettiin, minkä jälkeen olikin lähtökahvien ja viirin laskun aika. Viiri laskettiin Karjalaisten laulun myötäilemänä ja luovutettiin Alppaksen hoiviin tulevia Susiaisia silmälläpitäen. Tilinpäätös Kesäpäivistä oli iloisen positiivinen mielialoilla ja kokemuksilla mitattuna. Kyllä tämä porukka osaa kesäpäivien vieton.

Esko Saastamoinen

hissa

Ladun Tuntu-
a tunturilatu-
naa miestä ja
sa ja filmille
untautuneilta

kko luontoon
ten Lappiin
ta osaamista
nien sulettua
uttölkkien ja
oittama ura.
oukkoa, joka
iikkuu luon-
latulaiset jo
sen talveen,
telämmässä,
rjolla. Myös
isia, melko
reittejäkin,
Lieksan ja
llisuuksilla.
kesäpäivil-
läisen luon-
ne ja vesis-
tä mahdolli-
niitä omilla
cin. Viihtyi-

oituksessaan
suloisemmin

Rakovalkeaa rakentelemassa Reijo Pasanen, Esko Saatamoinen ja Kyösti Lamminjoki.

Taidekoti Palettiin tutustuttiin Saara ja Raimo Rautjärven opastamana. © Maija Liisa Vahtola.

TUNTURILATU 2000

Yllä oleva otsikko on yhdistyksemme ensi vuoden tunnus. Sen suojissa vietämme kaikki vuoden 2000 yhteiset tapahtumat.

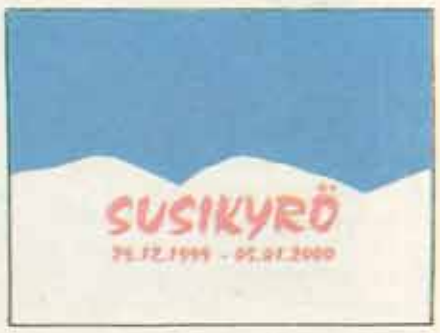
Kaikilla tapahtumilla on yhteinen tunnus eli kuvien esittämän kokoinen tulitikkurasia, jonka etukannen etiketissä on teksti Tunturilatu 2000 ja takakannessa tapahtumaan liittyvä yksilöllinen kuva ja teksti. Kuvissa olevat etiketit on suunnitellut Pentti Luostarinen ja hän on lupautunut piirtämään puhtaaksi kerhojen järjestämiinsä tapahtumiin suunnittelemat takakannet. Näin saamme niihin yhtenäisen taiteellisen ulkoasun. »Muistorasia" jaetaan vain tilaisuuksiin osallistuville, joilla on mahdollisuus kerätä näyttävä viiden tulitikkurasian sarja.

Tervetuloa runsain joukoin tulevan vuoden tapahtumiin.

Kyösti Lamminjoki

Vuoden 2000 tapahtumien tulitikkurasioiden etukansi

Vuosituhannen vaihteen tapahtuman tulitikkurasian Takakansi

Elämyksiä Susi-Kyrön reviirillä

Ruskaretkien aika on alkamassa ja monien tunturilatulaisten reitit suuntautuvat jälleen pohjoiseen. Viikko maastossa antaa uusia henkisiä voimia roppakaupalla, mutta viikon jatkeeksi, keskelle tai päätteeksi kannattaa varata aikaa itselleen myös toisenlaisen elämyksen kokemiseen.

Susi-Kyrön kämpän lähiseuduilla on upeita Lapin historiaan, kulttuuriin ja muihin henkisiin arvoihin opastavia paikallisia ohjelmapalvelu- ja matkailuyrityksiä, joihin piipahtamista suosittelen kaikille lämpimästi. Käynti kyseisissä laitoksissa avartaa maailmankuvaa kummasti ja antaa sitä Tunturiladunkin perusohjeisiin kuuluvaa oikeaa Lappitietoutta.

Tänä päivänä ei enää ole relevanttia pohjata lappitietouttaan pelkästään Paulaharjun teoksiin. Historia on toki aina arvokasta, mutta maailma muuttuu täällä pohjoisessakin, ja esimerkiksi nykypäivän saamelaisten todellinen elämä poikkeaa rajusti kirjojen korulauseista.

Susi-Kyrö kaiken keskellä

Susi-Kyrön kämppä sijaitsee kulttuuria ja muuta Lappia koskevaa elämystä halajaville todellisessa keskuksessa. Lähellä on luontotietoutta, taidetta ja porotaloutta, kun ne vain tajuaa esiin kaivella.

Pallas-Ounastunturin kansallispuiston Pallastunturin luontokeskus lienee jo kaikille tuttu paikka, vaan jos se ei ole, niin come on! Äkkiä korjaamaan moinen aukko sivistyksessä.

Kansallispuisto perustettiin vuonna 1938 ja se on Pyhätunturin puiston kanssa maamme vanhimpia. Samaa ikäluokkaa on myös Hotelli Pallastunturi, jonka nykyinen päärakennus tosin on sotien jälkeen rakennettu. Se alkuperäinen rakennus lensi ilmaan saksalaisten hommina, kun alkoi olla jo kiire pois Suomesta sotimasta…

Sisäänpääsymaksua luontokeskukseen ei ole ja sieltä saa arvokasta ja viimeistä tietoa puiston luonto-, reittienhoito- ja liikkumisasioissa. Avoinna jokseenkin päivittäin ja ympäri vuoden, puhelin luontokeskukseen 016-532 451 ja puistomestari Olli Autto 532 456.

Vielä pari piirua mukavampi kokoelmiltaan on uudempi Hetassa oleva Tunturi-Lapin luontokeskus puhelin 016-533 056. Luontokeskuksen yhteydessä on kahvio ja pikkuinen kirjastonurkkaus pyhitettynä kirjailija Yrjö Kokolle, entiselle Enontekiön eläinlääkärille ja laulujoutsenen vahvalle puolesta puhujalle.

Kummankin luontokeskuksen tuntumassa on useita luontopolkuja, jotka kannattaa kuleksia lumettomaan aikaan sekä Pallaksella lisäksi talvella hauska parin kilometrin luontolatu, joka on tunnelmaltaan vanhanajan umpihankijälki kynttiläkuusten välissä mutkitellen.

Taidetta ja eläviä taiteilijoita

Muonio-Kittilä -akselilta löytyy monia taiteen harrastajia. Monet näistä gallerioista sattuvat matkan varrelle, kun mennään vaikkapa Susi-Kyröön, ja ihan oma päiväretken aiheensa voisi olla kiertoajelu paikallisissa taiteilijoissa.

Särkijärven rannassa vajaat 50 metriä Kittilään päin Pallaksen risteyksestä sijaitsee taiteilija Veli Koljosen kelohonkainen asunto- ja galleriarakennus. Veli maalaa öljy- ja akvarellitöitä aiheenaan Lapin luonto.

Koljosen Veli ei peri maksuja pirttiin poikkeejalta ja on yleensä vain jopa iloinen häiritsijästä. Tarjolla on myös musiikkia, sillä Veli on monilahjakkuus, jolta sujuu laulu ja soitto maalaamisen lisäksi. Velille kannattaa kuitenkin pirauttaa etukäteen, jotta isäntä itse sattuu pirttiin yhtäaikaa vieraitten kanssa, puhelin 016-529 146.

Pöntsössä noin kolmenkymmenen kilometrin päässä Särkijärveltä Kittilään päin ja pari peninkulmaa Leviltä Muonioon päin sijaitsee Galleria Raekallio, taiteilija Reijo Raekallion ateljee ja galleria sekä kestikievari ja savusauna. Pöntsössä on sijainnut jo vuosisadan alussa oma kestikievari. Niinpä Raekallion viisi majoitushuonetta gallerian yhteydessä sekä mahdollisuus tilausruokailuun ja savusaunomiseen jatkaa eittämättä kyseistä kievariperinnettä.

Raekalliolta irtoaa pääsymaksua (n. 15 mk) vastaan humoristisia taide-elämyksiä, sillä Reijo (s. 1950) maalaa ihmisiä, luontoa ja Lapin eläimiä, pääasiassa poroja, mutta myös muita elikoita, vahva huumorin pilke silmässään. Isäntä itse ilahduttaa kävijöitä soittelemalla mandolinoa. Taidetta elävästä elämästä on avoinna joka päivä klo 10-20. Puhelin Reijolle ja vaimolleen Maria Grandellille 016-657 122.

Kittilän kirkonkylällä pohjoisesta tullessa vähän ennen kirkkoa on viitta kuivanmaan puolelle, jossa lukee niini Sibakow-Mansikka ja keväällä usein vielä lisäkyltti - Lapin taidetta.

Riitta Sibakow-Mansikka on alkujaan saamelainen Utsjoen tytär, joka avioiduttuaan puolalaissyntyisen Daniel Sibakowin kanssa asusteli ensin jonkin aikaa Lohinivassa. Daniel kuoli ja Riitta avioitui uudelleen niin ikään taiteilijan ja kehystäjän Pekka Mansikan kanssa.

Kittilän kodissa heillä on oma pieni ateljee ja galleria ja lisäksi Riitan töitä on ollut jo monena keväänä esillä muun muassa Äkäslompolon Riemuliiterissä. Avoinna ma-pe 10-18 ja muinakin aikoina kannattaa soittaa 016-643 803. Riitta tekee paljon tilaustöitä ja maalailee mieluiten akryyleillä. Pekka Mansikka puolestaan on tykästynyt akvarelleihin.

Museonäyttelyitä ja keramiikkaa

Unohtaa ei passaa Reidar Särestöniemen entistä kotia ja nykyistä museota Kittilän Kaukosessa. Särestöniemessä kannattaa poiketa aina ohikulkiessaan. Matkaa Kaukosesta kertyy metsätietä myöten vielä yhdeksän kilometriä, tie on bussilla ajokelpoinen.

Särestössä peritään pääsymaksu ja myönnetään ryhmäalennuksia. Puhelin Särestön kahvioon ja lipunmyyntiin 016-654 480.

Särestöniemessä järjestetään vuosittain useita klassisen musiikin konsertteja, joista kannattaa kysellä etukäteen. Mukaan ateljeessa pidettäviin tilaisuuksiin sopii yleensä noin sata henkeä kerrallaan. Huikaisevin konserttikokemus on kuluneelta keväältä, jolloin Karita Mattila esiintyi yhdessä Tuija Häkkilän kanssa Särestössä samalla ohjelmalla kuin Milanossa ja Tel Avivissa.

Toinen mielenkiintoinen taidemuseo on Kittilän keskustassa sijaitseva edesmenneen taiteilija Einar Junttilan kotimuseo, joka on avoinna ti-la. Paras tiedustella ennakkoon puhelin 016-643 687.

Kittilän keskustassa on Valintataloa ja Karppista vastapäätä myymälä nimeltä Lapin Tuliainen, jossa keraamikko Risto Jurmu tekee mukavia ja yksilöllisiä esineitä savesta. Lapin Tuliaisesta löytyy Jurmun töiden ohella muutakin laadukasta lappilaista tuliaistavaraa.

Porotietoutta elävänä ja patavalmiina

Susi-Kyrössä asuva huomaa paliskuntajaon mukaisesti asustavansa Kyrön paliskunnan palkisilla. Naapureina ovat Muonion, Näkkälän ja Kuivasalmen paliskunnat.

Parhaan tietoiskun porotalouteen, sen entiseen ja nykypäivään saa Torassiepin Loma-Pallakselta, jossa omilla syntysijoillaan Ohenojan Alli pitää matkailijoille poro-ohjelmaa. Alli esittelee oman kylänsä historiaa ja näyttää vanhaan talliin rakennetun poromuseonsa, jossa on esillä autenttisia käytössä olleita esineitä.

Siellä on mahdollisuus lyhyeen poroajeluun tai käynti porotarhassa ja lopuksi juodaan kahvit tai tilauksesta vaikka lounas kodassa. Allille kannattaa aina soittaa (puh 016-529 144) etukäteen, jotta kiireiseltä yrittäjältä löytyy aikaa. Alli on myös taitava käsityöläinen, jonka käsistä muun muassa on viimeksi lähtenyt sadan vasan koipinahoista ommeltu vihkiryijy Levin uuteen Marian kappeliin.

Kutunivassa sijaitsee Tunturiporo-niminen lihakauppa, jossa porot ovat vainaita ja jalostettuja jo osin maittaviksi eineksiksi tai poroa löytyy pakkasesta vaikka käristystä vaille valmiina. Porotuotteet ovat paikkakunnan omaa tuotantoa, lisäksi liikkeestä saa mukavia ja vähän erilaisia matkamuistoja ja neuleita. Omistaja on Olavi Keimiöniemi, paikkakunnan miehiä hänkin. Tunturiporon telefooni 016-538 563.

Autton Ainin ja Unton porotila sijaitsee aivan Susi-Kyrön naapurissa, vain kappaleen matkaa ennen Raattamaa Ounasjoen rannassa tien poskessa. Sinne kannattaa piipahtaa, kun poroasiat kiinnostavat. On kävelymatkan päässä reippaalle tunturilatulaiselle Susi-Kyröstä jaloin. Puhelin Auttoille 016-537 322 ja 016-537 323.

Henkistä huoltoa

Viimeisenä tämän kerran vinkkinä tarjoilen teille vastavalmistuneen Levin Marian kappelin, joka vihittiin käyttöön vuosi sitten syyskuun 20. päivä. Kappelissa pidetään keskiviikkoisin klo 20 iltahartaus ja päivisin kappeli on myös avoin matkailijoille. Kannattaa käydä tutustumassa lämminhenkiseen paikalliskirkkoon, joka on piispa Rimpiläisen toiveen mukaan kirkko ihmisten jaloissa.

Viime syksyn vihkiäisissä kappelia oli vihkimässä arkkipiispa Jukka Paarma. Levin pastorina toimii Kerttu Venäläinen, joka myös johtaa Atrin majaa Sirkassa yhdessä miehensä Jaakko Venäläisen kanssa. Venäläiset ovat muuten myös Njallan jäseniä, jotka mieluusti pinkaisevat tunturiin, kun vähänkin aika antaa periksi.

P.S. Sivistysyritysepistola ei tähän lopu, jatkunee ensi numerossa…

Jaspikselta voit myös kysyä lisää 0400-918 369 tai sähköposti anne.toivonen@levi.fi

Matkailuterveisin **Jaspis**

RETKIMUISTIO vuonna 1999

Retkitoimikunta on koonnut listan niistä eri kerhojen suunnittelemista retkistä ja vaelluksista, joihin ovat tervetulleita kaikki tunturilatulaiset riippumatta siitä, ovatko he kerhojen jäseniä vai ei. Tapahtumien yhteyshenkilöt saatte selville soittamalla kerhojen sihteereille, joiden puhelinnumerot ovat kerhopalstalla tässä lehdessä sivulla 4.

Syyskuu		
3-12.	Naisten vaellus II Lemmenjoki	Geatki
3.12.	Urhojen vaellus Lemmenjoki	Geatki
4.-11.	Kerhoviikko Susi-Kiisalla	Kumpe
4.-11.	Kerhoviikko Susi-Talaksella	Logi
10-19.	Syysvaellus Lapissa	Kavtsi
11-18.	Kerhoviikko Susi-Talaksella	Okta
11-18	Kerhoviikko Susikyrössä	Ovtsi
18-19.	Kanoottivaellus Kapsajoki-Ounasjoki	Njalla
Lokakuu		
	Viikonloppuretki Tiilikan karpalosoille	Tsietsa

Vinkki: Monet kerhot menevät tunturiviikoilleen omilla linja-autokuljetuksilla. Hyppää kyytiin, jos olet menossa samaan suuntaan ja samaan aikaan.

Retkitoimikunta

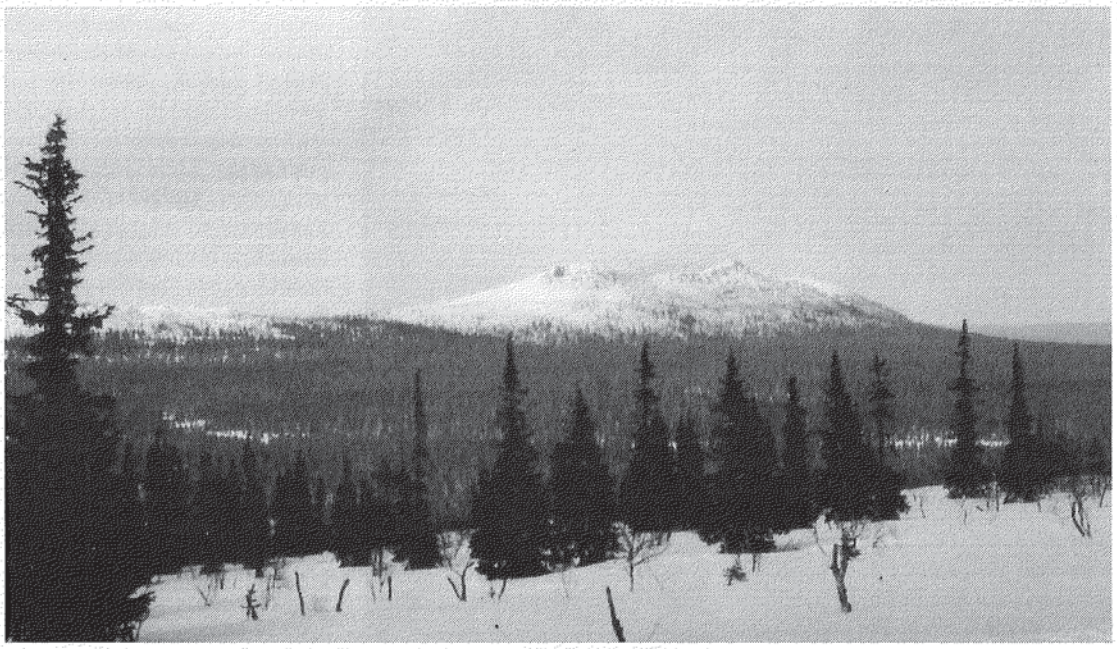
PÄÄSIÄISPUPU KÄVI NALTIOLLA

KOTISENSUURIN TARKASTAMA

Alkuahdistus. Tunturiladun Kavtsin järjestämässä kevätkokouksessa lehtemme päätoimittaja kysyi, koska laadin seuraavan kirjoituksen. Vastasin, että vasta sitten kun olen ensin kärsinyt. Kirjailijat ja etenkin runoilijat tapaavat näet vakuuttaa, että hyvää tekstiä syntyy vain kärsimyksestä. Sen he yleensä hankkivat joko rakastumalla onnettomasti tai armottomalla kankkusella ja usein molemmilla.

Nyt sitten olen ollut kärsimässä tällä kertaa Metsä-Lapissa Itäkairassa, jonne Korvatunturi hyvällä säällä ja onnella häämöttää, eikä joulusta lahjoineen ole tietoakaan. Tai ainakin luulin niin. Jotain perin kieroutunutta on näet siinä, että lähtee 8-9 päiväksi kiinaamaan metsähallituksen nurkkiin Lappiin käytettyään elämänsä parhaat vuodet paremman puoleisen omakotitalon ja kesämökin maksamiseen. Vai, onko tämä vain vihreää nostalgiaa luontoon? Tai ehkä eläkkeiden valtakunnallisessa rahoituskriisissä minulle näin eläkepäivien lähestyessä räätälöity ratkaisu harjoitella tulevaa vetoporona oloa .

Vaimolla on tapana toistella, että "miehelle riittää hyvä ruoka, lämmin makuupaikka ja tarkka kuri, mutta joskus pitää päästää koirakäräjille". Lapin vaelluksilla on kuitenkin tarjolla vain kuivamuonaa, kylmä laavu tai kämppä, tiukka kuri ja lähimmät naistentanssit ovat Laanilassa. Laavumajoitus voittaa suomalaisen hotellin vain yhdessä suhteessa. Huonepalvelu on parempaa.

Korvatunturi on Naltiolta koilliseen.

Valmiilla urilla. Reitillä Kemihaara - Uittipiekka - Pihtijoki - Härkävaara .- Manto-oja - Vieriharju - Naltiojoki tehtyä vaellusta suosi hiihtokelien suhteen onni. Kemihaarasta iltapäivällä lähdettäessä saimme sattumalta tietää, että seuraavana aamuna kolme kelkkamiestä menisi vaihtamaan kaminaa Uittipiekan tuvalle. Vietettyämme 3-4 tunnin hiihdon jälkeen yön laavulla voimme siis hiihdellä kelkkauraa Uittipiekalle (18 km), mikä oli mukava vaihtoehto nuoskaisessa hangessa jutaamiselle. Huiputimme seuraavana päivänä maitosumuisen Uittipiekan, mutta seuraaviksi päiviksi sää selkeni ja pakasti tuottaen mitä mainiommat hankikelit loppumatkaksi. Lankalauantaina oli tosin raju luoteistuuli, mutta se oli sivumyötäinen tai myötäinen työntäen aapajaksoilla mukavasti eteenpäin. Lisäksi joku oli suunnistanut erittäin taitavasti Härkävaaralta- Mantoselkään ja Vieriharjuun vähentäen suunnistuspaineita oleellisesti. Mikä oli latua seurata, kun voi havaita edellä kulkeneen osanneen asiansa. Vaimo väittikin minun saavan aivan liian hyvän kuvan Lapin talvisäistä, kun autiotuvatkin löytyivät täysin etsiskelemättä, eikä laavulla oltu kuin kerran ja tuottamuksellisesti.

Ympäristöoppia. Toisaalta, mitä merkitystä sillä on, kahlaako hitaasti edeten lumessa, vaiko viilettää vähän nopeammin hankikannolla. Aikahan Lapissa olon määrää, joskin tapoihin kuluu nuohota tietty määrä kämppiä. Merkitä niiden vieraskirjat, kuten sudet oman reviirinsä. Jalan on siis noustava ahkerasti sen sijaan, että hoitaisi Lapissa olon pelaamalla korttia lähinnä tietä ja sivistystä olevalla kämpällä. Sitä, minkälainen kulkeminen olisi parasta Lapin luonnolle on jo Kullervo Kemppinen pitkään pohdiskellut teoksessaan "Naskama". Kaikkein parasta lienee pysyä kokonaan poissa, mutta mistäpä mm. lappilaiset huoltoasemat sitten tuloja saisivat, sillä "toisen harrastus on toisen leipä."

Kämppäohjeissa kehotetaan hakkaamaan puita vähintään se määrä kuin on itse käyttänyt. Ohjetta ei noudateta, sillä muutenhan kämpät tulisivat ajanmittaan täyteen puita. Roskia sen sijaan kukin voisi viedä pois enemmän kuin on tuonut. Tämä koskee etenkin tapaa survoa kuivaruokapussit ja/tai savetit takkaan tai nuotioon, jonne niiden alumiinifoliot sitten jäävät möykkynä kuljeksimaan.

Erilaista suunnistamista. Itäkairassa ainakin talvella suunnistaminen näyttää poikkeavan huomattavasti Etelä-Suomeen ja osin kesäaikaan soveltuvasta mallista. Siellä ei voi käyttää hyväksi maaston tasaisuuden ja paksun lumipeitteen takia pieniä jokia, lampia tai soita välietappeina, vaan suunnistaminen muistuttaa enemmänkin merellä käytettävää mallia (mutta ilman veneen keinumisen aiheuttamia ongelmia). Tuntureiden, vaarojen ja harjanteiden takia ei voi ensinnäkään suunnistaa suoraan

Suunnan määrittelyä maitosumussa.

"Naistensa uuvuttamat".

kämpältä kämpälle jyrkkien nousujen ja laskujen välttämiseksi. Kiertoreitin suunnittelu taitekohtineen vaaran tms. jalalla, on siis mietittävä etukäteen tarkkaan mahdollisine maamerkkeineen. Vaarojen ja tuntureiden huiput toimivat kyllä ylhäällä oltaessa jonkinlaisina maamerkkeinä (majakoina) näkyessään, mutta notkometsiin ne eivät näy. Pitkiä matkoja, jopa 3-4 km, joudutaan näin ollen hiihtämään kompassisuunnalla takarajana jokin isompi joki, aapasuo, tunturi tai joskus poroaita. Suunnan pitäminen etenkin tiheässä taimikossa vaatii sinänsä jo tarkkuutta. Tätä vaikeuttaa se, että esteet tulee kiertää etukäteen suunnitellen loivasti, sillä "ähkiö" ei salli jäniksenkäännöksiä. Lisäksi naisväki vaatii jatkuvasti loivia nousuja lyhyiden käsivoimalla ylös puristettavien kinkamien asemesta. Hiihtoaikaan ei voi paljonkaan luottaa, sillä se vaihtelee taukojen takia sekä kelin, maaston nousun tai laskun ja metsän laadun sekä edessä kulkijan mukaan huomattavasti. Metsäjaksolla ei auta muuta kuin uskollisesti ja tarkasti ahertaa eteenpäin suuntaan luottaen, kuten yösuunnistuksessa tai sumussa, kunnes tulee asetetulle takarajalle. Vasta siellä tehdään tarkempi paikannus ja otetaan uusi suunta.

Vanhoihin kelkkauriin tulee suhtautua varovaisuudella ja niiden kulkua tulee koko ajan verrata valittuun suuntaan. Vaikka kelkkauralla hiihtäminen on usein mukavaa, niiltä, kuten poropolultakin tulee voida poiketa, jos se ei näytä menevän samaan päämäärään. Autiotupien tuntumassa kelkkaura antaa usein vihjeen siitä, missä päin tupa voi olla, mutta jälleen suunnan ja karttakuvan kanssa on oltava tarkkana, jottei lähde seuraamaan "sudhen ajossa" olleita.

Pääsiäismunaus. Lapissa on monenlaista kairan kiertäjää. Yksi kerää kilometrejä, toinen hakee yksikseen mielenrauhaa, joku kuuntelee äärettömyyttä tai tuulta honkien latvoissa ja aapojen aukeilla. Perussääntönä on toisten asioihin ja etenkin tavaroihin puuttumattomuus. Tupatuttavuudet ja letunpaistoryhmien syntyminen taas vaihtelee paikalle sattuneiden luonteenlaadun ja Lapin asenteiden mukaan. Jotkut jäävät mieleen, jotkut eivät. Mieleen jäivät väistämättä ne nuoret, jotka järjestivät munayllätyksen Naltiojoella. Huiputettuamme Naltiotunturin loistavassa auringonpaisteessa palasimme kämpälle. Keriessämme auki makuualustoja löysimme niiltä joukon suklaasta tehtyjä pääsiäismunia ja pääsiäispupun sekä vihjeen niihin vieraskirjasta. Olimme tavanneet nuoret pari päivää aiemmin ohimennen "vitsin heiton" merkeissä Mantoselän kämpällä. Joulupukki ottaa siis pääsiäisenä pääsiäispupun hahmon.

Loppuhelpotus. Optimistinen elämänasenne on "elämisen" edellytys myös Lapin vaelluksille joutuneille. Tämän kiteytti mainiosti Römppä lähtöhetkellä Helsingin rautatieasemalla ennen autopikajunaan nousua toteamuksella "Loppu häämöttää jo". Siis, nimenomaan herra Römppä.

Erkki Pihkala

OVTSIN MELONTARETKI su 11.7. – pe 16.7.1999 reitillä Naarajoki-Kyyvesi-Puulavesi

Tänä kesänä Ovtsin melontaretki suuntautui Naarajoen, Kyyveden ja Puulaveden alueelle. Lähtö oli Naarajärveltä Pieksämäen suunnalta ja lopetuspaikkana Kangasniemi. Olin kuullut huhuja reitistä, sen rehevästä viidakkomaisesta Naarajoki-osuudesta ja karun kauniista, runsassaarisesta Kyyveden osuudesta. Niinpä päätin tänä kesänä ovtsilaisten kanssa tutustua alueeseen. Tiedustelin etukäteen, onko reitti mahdollista meloa lävitse vielä heinäkuussa ja minulle vakuuteltiin, että vettä kyllä riittää. No, olihan vettä, mutta ….oli myös kiviä. Alkukesällä vettä varmaan riittäisi koskissakin paremmin.

Sunnuntaina 11.7. puolenpäivän aikoihin suuntasi viisi inkkaria ja yksi kajakki keulansa Naarajärven aaltoihin. Sää oli helteinen ja lähes tyyni. Samanlaisesta säästä saimme nauttia koko reissun ajan, paria pientä sadekuuroa lukuunottamatta.

Pari ensimmäistä päivää meloimme Naarajokea, joka tosiaan oli kuin viidakko. Kasvillisuus oli erittäin rehevää ja ilmassa lepatteli tuhansia sinisiä, sametisiipisiä neidonkorentoja. Näky oli kerrassaan ihastuttava. Sen sijaan hyttysiä emme onneksi matkalla juuri tavanneet, vain paarmat aiheuttivat pientä harmia. Joen rantoja reunustivat keltakurjenmiekat, jokileinikit, ranta- ja terttualpit sekä lukemattomat muut. Tavallisen lumpeen, pohjanlumpeen ja ulpukan lisäksi vedessä kellui sievä, pienikukkainen suomenlumme. Joen rantapuista löysimme myös pyrstötiaisparven, joka innokkaasti äännellen kieppui lehvästössä ja herätti meissä ihastusta. Lopulta koko parvi lensi pienin välein joen yli ja saimme ne helposti laskettua – yli 50 niitä oli. Monille osallistujista varmaan ensitapaaminen tämän sievän, pitkäpyrstöisen linnun kanssa.

Noin 30 km:n jälkeen Porsaskoskella tuli ensimmäinen 100 metrin kantomatka padon ohi. Rantautumis- ja vesillelaskupaikka oli kehnosti suunniteltu Porsaskosken myllyllä olevan kahvilan rannassa. Vaikka kahvilan paikka oli kaunis, kohtelu oli

Jokiosuutta oli reitillä noin 50 km, josta suurin osa leppoisan rauhallista.

siellä tosi tylyä ja jopa juomavesikin maksullista. Lähikaupasta vettä sen sijaan sai ilmaiseksi. Siis pitkä miinus Porsaskosken kahvilanpitäjille. Sen sijaan vähän kauempana Pitkäsjärven rannalla sijaitseva Porsaskosken leiripaikka oli hyvä isollekin porukalle ja juomavettäkin oli, samoin keittokatos.

Koska olimme liikkeellä heinäkuussa ja kesä oli ollut vähäsateinen, olivat jokiosuuden ongelmana koskien kivet. Niitä löysimme tosi kiitettävästi ja jokainen sai kyllä osansa pohjakoskketuksista. Olipa osa koskista raskaassa lastissa oleville inkkareille lähes laskukelvottomia ja köysien avulla uittamistakin oli harrastettava. Kajakki sen sijaan kulki kevyemmin ja selvisi vähemmillä naarmuilla. Kaksikkokajakin kanssa sen sijaan olisi varmasti ollut hankaluuksia joen jyrkissä mutkissa. No, pahemmilta haavereilta kuitenkin vältyttiin ja selvittiin roiskeilla ja pohjanaarmuilla vaikka yksi kanootti menikin poikittain ja hörppäsi runsaasti vettä sisäänsä. Tavaroiden vesitiivis pakkaaminen oli taas tälläkin retkellä viisautta eikä tappiolistalle tullut kuin yksi kumisaapas viimevuotisen kahden sijasta, joten kehitystä oli selvästi tapahtunut.

Ihmettelin toisinaan, miksi yksi kanooteistamme juuttui muita ahkerammin kiville eikä vain solahtanut niiden yli kuten muut. Asia selvisi vasta retken jälkeen kanootteja auton katolle pakatessa. Siinä kanootissahan

Katriinan ja Simpan vauhdikasta menoa Paaskosken kuohuissa.

oli pohjan suojana alumiinilista keskellä ja oman kokemukseni mukaan se juuri hitsaa kanootin niin sitkeästi kiville, ettei irti tahdo päästä. Kokonaan alumiininen kanootti on siinä suhteessa vielä pahempi.

Päivämatkat olivat aluksi lyhyitä (alle 20 km), koska leiripaikkoja oli jokivarressa tosi niukasti, vain kaksi kappaletta (Niskanivu ja Porsaskoski), joten niitä oli käytettävä. Kaikki muut rannat olivatkin pusikkoisia tai märkiä.

Nykälän kaupan ja jäätelötauon jälkeen alkoikin sitten Kyyveden järviosuus. Saaria oli luvattu Kyyvedessä olevan yli tuhat ja olihan niitä paljon, mutta yllättävän metsäisiä ja tiheitä ne olivat. Leiripaikan löytäminen ei ollut aivan helppoa. Kolmannen retkipäivän iltana löysimme kuitenkin vallan ihastuttavan leiripaikan pitkän, lähes 30 km:n melontaurakan päätteeksi. Oli sileitä rantakallioita ja hiekkaisia poukamia, joista jokainen löysi teltalleen oman kolon. Pulikoimme järvessä kauan ja hartaasti ja istuimme rantakallioilla myöhään auringonlaskun värileikkiä ihastellen. Kylläpä mieli taas lepäsi ja väsymys kaikkosi jäsenistä.

Seuraavana päivänä poikkesimme katsomassa Keronlahden merkittyä leiripaikkaa emmekä saattaneet muuta kuin ihmetellä millaisiin pusikoihin ja liejurannoille merkittyjä leiripaikkoja tehdään. En suosittele paikkaa kenellekään. Vaikka keittokatos olikin hieno, ei telttapaikkoja ollut juuri lainkaan eikä ranta ollut uintikelpoinen.

Yhdellä inkkarikanootilla oli ns. turbomelat, joita kaikki muutkin halusivat kokeilla. Kyseessä oli kaksilapainen kajakkimela, jolla sai lisäpotkua inkkarinkin melomiseen. Osa ihastui, osa vihastui. Vauhtia tulee, mutta myös enemmän roiskeita sisään ja korkealaitaisiin inkkareihin se ei käy.

Kyyvedellä ylitimme suuria selkiä suoraan, koska aallokkoa ja tuulta ei juuri ollut. Muuten olisimme kierrelleet enemmän

"Turbomelaa" käyttäen saatiin vauhtia lisää. Raili ja Sakari Vauhdissa.

saarten suojassa. Hämmästyttävää oli, että myös Kyyvedellä sai varoa kiviä yllättävissä paikoissa, joten pohjakosketuksia saatiin sielläkin. Seuraavalla leiripaikalla, kuten jo aiemminkin, suoritimme ohjattua "ylä-ja alapiän rentootusta" savolaisittain ja hauskaa oli.

Kyyvedeltä siirryimme Rauhajärvelle pienten jokiosuuksien kautta, mutta ihme ja kumma, niissä ei ollutkaan kiviä – kosket oli perattu. Läsänkoskella sen sijaan tuli taas pakollinen kantomatka padon ohitse. Opasteessa luvatun 50m:n sijasta matkaa oli kyllä ainakin 100m. Läsänkosken kauppakin oli jo lakkautettu, mutta onneksi taidenäyttelykahviosta saatiin edes jäätelöt ja pullakahvit.

Läsänkosken jälkeen joki virtasi kauniissa koivujen reunustamassa uomassa Puulaveden Vuojaselän puolelle, jossa oli seuraava leiripaikkamme Likoniemessä. Paikka oli yllättävän hyvä, tasaisia telttapaikkoja, wc ja keittokatos. Illalla miehet paistoivat liekitettyjä ja imeytettyjä herkullisia lettuja viimeisen leiri-illan kunniaksi ja - ah – kuinka hyviltä ne maistuivatkaan.

Viimeinen melontaosuus lopetuspaikkaamme Kangasniemen leirialueelle alkoi, mutta matkalla pysähdyimme vielä Ylänteellä Juhani Saksan Kivigalleriaan tutustumassa. Oli siliteltäviä, kivisiä norppia, lintuja, purjeita, ym. ja niille kuvaavia nimiä. Suosittelen tutustumista.

Perjantaina 16.7. iltapäivällä oli reissu ohi ja takana noin 115 km melomista Suomen kauniissa kesässä. Ilmat suosivat meitä tänäkin kesänä ja reitti oli tosi vaihteleva kokemisen arvoinen. Joitakin ehkä harmittivat naarmut, joita kanootin pohjaan väkisinkin tuli tai kantomatkojen tuottama vaiva, mutta luulenpa, että kokonaisuutena olimme aika tyytyväisiä ja taas monta kokemusta ja elämystä rikkaampia. Kiitos kaikille mukanaolleille miellyttävästä retkiseurasta.

Reitistä on saatavana hyvä reittiseloste ja kartta (hinta 30,-), mistä selviävät myös lähistön kaupat ja muut palvelut. Sen tiedot kuitenkin vanhenevat palvelujen suhteen nopeasti, joten sen varaan ei kannata esim. ruokaostoksia jättää. Reittiselosteesta ja kartasta saa sen käsityksen,että reitti on kunnollisesti merkitty maastoon, mutta sitähän se ei ole. Harvat rantautumispaikat on toki merkitty, mutta useinkaan merkit eivät näy kaukaa tai ovat puskien takana piilossa ja osoittipa Keroniemen viitta jopa selkeästi väärään suuntaan. Niinpä karttaa, kompassia ja suunnistustaitoa kyllä tarvitaan tälläkin reitillä. On hienoa, että tällainen reitti on tehty, mutta se on jäänyt hieman keskeneräiseksi. Vaikka tokihan meloja pärjää ilman minkäänlaisia palveluja ja alue on ehdottomasti tutustumisen arvoinen.

Raili opastamassa meitä "yläpiän rentootuksessa" ja sehän vetristi kipeytyneet lihakset.

Retkipäiväkirjasta kokosi

Tuula Granroth

Logilaisia marssilla

Esittelymme: "Tämä joukko viihtyy niin kairassa kuin asfaltilla" tuli todistettua kesäyön marssilla 18. – 19.6. 1999 Tuusulassa. Alkuvalmistelut tulivat kevätkiireiden myötä kuitenkin äkkinäisiksi, vaikka asiaa oli väläytelty silloin tällöin kerhoilloissa, ja tapahtumaa oli jo vuonna 1998 kokeiltu Leena H:n ja allekirjoittaneen toimesta, jotta tällainen tapahtuma olisi SIIS LÄHDETÄÄNKÖ MUKAAN??? SAADAANKO JOUKKUE (viisi henkilöä) SAMALLE MATKALLE??? .... En mä nyt tiedä? ... silloin on tuttavan synttärit... toisaalla häät... tulee vieraita jne, mutta kahdeksan ilmoittautui matkaan. Joukkueemme 30km + 30 km (perjantai-iltana ja lauantaina) Antti N, Paavo K, Aili K, Irma R ja Leena H (=kilometrien nielijät). 15km + 15 km Pekka L, Juhani M ja Pirjo J (=rentojengi).

Perjantaina matkasimme Paimioon ja sieltä heidän bussillaan matkasimme Tuusulaan Urheilukeskukseen, joka toimi tapahtuman huolto- ja majoituskeskuksena.

Ilmoittautumiskohteessa tuli yllätys: HUPSISTA (30 + 30) joukkomme pitäisi startata 15 minuutin kuluttua ja tehdä esittely porukasta kirjallisena tässä ja nyt. Esittely luettaisiin lähtöhetkellä, kun porukka marssii Ukentän etusuoralla. Porukka seisoskeli kaikessa rauhassa rupatellen bussin vieressä, kun hihkaisen: "Tavarat mukaan, teltta numero 35 kohdalle, siellä tavarat ulkopuolelle, kävelykamppeet mukaan, LÄHTÖÖN 10 min. Kartat ja muut ohjepaperit + suorituskortti Paavolle, lähtöpaikka tuossa suunnassa. Tsemppiä."

Pekka ja Jussi hoitakaa kaikkien tavarat telttaan sisälle, lähden hoitamaan meidän (15 + 15) porukan ilmoittautumisen (miksikö vasta nyt?) Käytettiin eri matkojen porukoille eri tietokonetta. Huomaan kilometrienielijöiden numerolapun itselläni. "Pekka vie tämä kiireesti lähtöpaikalle Paavon käsivarteen".

Ilmoittautumispaikalla on edelleen jonotusta – aika kuluu – saan vihdoin laput käsiini. Koskas me lähdemme matkaan ??? PAHUS taas tuli äkkilähtö teltalle – Missä pojat ?? teltassa selällään, kokeilevat kuulemma petipaikkoja. Ilmoitan, jotta 10 min lähtöön. "Älä huijaa, ei onnistu", ilmeeni ja mustaa valkoisella saa heidät vakuuttuneiksi... JA TAAS MENTIIN. Ja näin oli myös rentojengi matkalla.

Ihastelimme maisemia ja taukoilimme mielin määrin, niin virallisissa kuin epävirallisissa taukopisteissä. Tultiin sitten aikanaan huoltoalueelle ja nautittiin talon tarjoamat juomat – suihkuun – teltalle taas kokeilemaan niitä petipaikkoja.

Kului jonkin aikaa ja "kilometrien nielijämme" saapuivat omien huoltotoimiensa jälkeen ja valmistautuminen seuraavaan päivään alkoi.

Aamupala – odottelua – "paikkailua" rakot + hiertymät – kyllä asfaltti rassaa, meidänkin porukassa jalkinevalikoima oli vaelluskengät, lenkkarit sekä sandaalit. Jollakin sotapojalla oli saappaat. – Nyt allekirjoittanut muisti jo kameransakin, joten ei muuta kuin kuvaamaan. Sitten koitti taas marssin aika. Rentojengi pääsi ennen kilometrin nielijöitä reissuun noin 15 minuutin erolla.

Jäimme passiin ennenkuin reittimme eroavat: sieltä tulevat – kuvaukset – häipyvät horisonttiin. Hetken perästä rentojengi hoksaa torin, ei muuta kuin ostoksille: matkaamme tarttui tomaatit ja kurkut. Nämähän oli luomukurkkuja + tomaatteja. JES siispä pyyhkäisyt ja narskutus käyntiin (jokaisella oli oma pitkä kurkku). Hieman saimme osaksemme hilpeitä katseita, kun näitä eväitä söimme kulkiessamme mottonamme: Näissähän on paljon nestettä, jota kehoitettiin nauttimaan tasaisesti näin kuumana päivänä.

Sitten olikin mehuasemien vuoro niin järjestäjien kuin omienkin. Kulkiessamme Tuusulanjärven museotiellä alkoi vanhojen autojen virta soljua meitä vastaan. Ja ajajat olivat pukeutuneina sen aikakauden muodin mukaan. Heitä siinä tervehdimme ja autoja ihastelimme niin, että kävely meinasi vallan unohtua.

Maali koitti aikanaan samoine huoltotoimineen kuin edellisenä iltayönä. "Jes", kaikki suorittivat sen mitä olivat luvanneet, siis ei keskeyttämisiä. Kiitos vielä kerran kaikille mukanaolleille, kiittäen

Pirjo J.

Ps. Tapahtuman pitäisi olla vuosittain toistuva, voin suositella tätä toisillekin tunturikerhoille, tällaisena etelän viikonlopputapahtumana ja toisille vastaavan tyyppisiin tapahtumisiin osallistumista. Huomioiden vain, että jalkineet soveltuvat asfaltilla kulkemiseen. Siispä nähdään näissä merkeissä ensi keväänä ???

JUHANNUS UTSJOELLA (1998)

Sattuikin että, räntää ja vettä
juuri kun tulen, juhlana suven
lävitse Suomen, kukkivan tuomen
taakseni jätin myös tyttöni nätin.

Pitääkö olla asteita nolla
ja vastassa murku, voi mikä surku
täällä on kalsa, eikä soi salsa
on juhannusaatto kuin
ruumissaatto.

Itku ei auta, suon vetinen hauta
jalkoja kiskoo, tuulikin viskoo
eikä ole takeita, etteikö rakeita
täydeltä taivaan, lisäksi vaivaan.

Myönnän toki, käy mielessä koti
on Utsjoen suvi sangen
ankara huvi
vaan suklaasotilaat ja
muutkin potilaat
jääkööt etelään,
touhuun vetelään.

Holis

Kokouksissa 4-6/99 käsiteltiin mm seuraavia asioita:

- Otettiin kämppien käyttöön kiitoksin vastaan Nokian seurakunnan lahjoittamat 15 patjaa.
- Päätettiin pyytää muita Susikyrön-tien käyttäjiä osallistumaan aurausmaksuihin.
- Todettiin, että vain ennalta sovitun talkootyön perusteella voi saada vapautusta kämppien käyttökorvausmaksusta.
- Todettiin, että Tunturiladun kerhojen toimihenkilöiden on oltava järjestömme jäsen.
- Päätettiin ottaa Tunturiladun vuoden 2000 tapahtumien muistoesineeksi tulitikkuaski. Askin toisen puolen tarra on aina samanlainen ja toinen puoli joka tapahtumalle ominainen. Tarrat suunnittelee Pentti Luostarinen.
- Päätettiin painattaa Tunturiladun 1500 kappaletta juhlakirjaa Gummeruksen kirjapainossa. Myyntihinta jäsenistölle on 120 mk. Kirjan julkistamistilaisuus järjestetään elokuussa Helsingissä,
- Saamelaisasiantoimikunnan ja nuorisoasiaintoimikunnan nimet muuttuvat vuodenvaihteessa saamelaistoimikunnaksi ja nuorisotoimikunnaksi.
- Koulutuskansiot uudistetaan vanhentuneiden tietojen osalta

Mukavia syksyä ja retkiä toivottaa ***Marita***

Menneen elokuun alkupäivinä julkisti Seppo J. Partanen kokoamansa

SANKAREITA, VEIJAREITA JA HUIJAREITA-

nimisen kullanhuuhdontaa käsittelevän kirjan Tankavaarassa.

Lapin kullankaivuusta on vuosien kuluessa kirjoitettu lukuisia teoksia, mutta juuri ilmestyneessä kirjassa tekijä kuvaa mielenkiintoisella tavalla kultahistoriaan liittyviä henkilöitä ja tapahtumia - heidän elämäänsä. Aurinkoisena elokuun päivänä tapasin Kake Laineen kanssa kirjoittajan täällä Helsingissä Hakaniementorilla ja kahvikupposen ääressä hän kertoi tämän teoksen kirjoittamiseen johtaneista vaikuttimistaan.

Keskustelussa kävi selvästi ilmi, kuten hän mainitsee kirjassaankin, hänen rakkautensa ja hulluutensa Lapin kultaan, ei kuitenkaan tuohon hulluksi tekevään keltaiseen metalliin, vaan sen ympärille kehräytyneisiin ihmisiin ja heidän kohtaloihinsa. Tekijä on tutkinut lukuisia asiakirjoja, paneutunut tarkoin moniin lähdeteoksiin ja haastatellut aiheeseen liittyviä ihmisiä - kullankaivajia. Kirjasta ilmenee myös kullankaivamisen merkitys Lapin matkailulle. Siinä on esitelty kaivualueet ja lukuisia karttoja niistä. Tärkeän lisänsä tuovat vanhat ja uudemmatkin valokuvat henkilöistä ja kaivuualueista. Kirjaan sisältyy myös merkittävä osa Lapin historiaa.

Kirja on kiinnostusta herättävä tietoteos, jonka käyttöä helpottaa alkulehdillä oleva sisältöluettelo ja lopusta löytyvä henkilöhakemisto. Kirjassa mainitut lähdeteokset ovat jo sinänsä luettelo kultahistoriaan liittyvistä julkaisuista. Lähes 250 sivuinen kirja on Editan painama.

Kyösti Lamminjoki

Keskikesän hetki Lapissa

Juhannuspäivänä alkavaksi suunniteltua lähtöä siirrettiin päivällä juhannusjuhlan sekä liian lämpimän matkapäivän vuoksi. Olihan "vuosisadan lämpimin kesäkuu" loppuvaiheessa. Muutenkin vähän arvelutti mahdollinen runsas sääskikansa, seitsenvuotiaan kanssa kun oli määrä samoilla Ylläksen maisemissa. Niinpä sitten sunnuntaiaamuna taakse jäivät järvenrannat ja mökkielämä ja silmissä siinsi tuttu kaunis kylämaisema Äkäslompolossa seitsemine tuntureineen. Jokunen vuosi aikaisemmin loma juhannusviikolla samoissa maisemissa jäi lähtemättömästi mieleen. Kullerokedot ja rentukkarannat jokien varsilla, yötön yö auringonpaisteineen kultasi muistot.

Seitsenvuotias oli innokkaasti suunnittelemassa matkaa etukäteen. Aikaisemmat käynnit hiihtokelien aikaan olivat jääneet mieleen valokuvien muodossa. Kesäretki olisi erilainen uusine kokemuksineen. Niinpä hyvin nukutun yön jälkeen ja kun ainakin ensimmäinen päivä oli aurinkoinen, päätimme yrittää kiipeämistä Ylläs-tunturin huipulle. Auton jätimme laskettelukeskuksen parkkipaikalle. Reippaasti kävellen kiipeäminen sujuikin. Muistimme sentään välillä katsella taakse jääviä maisemia. Aivan kuin olisi kartan päällä kävellyt. Pieniä pilvenhattaroita tunturien rinteillä. Tiet ja taloryhmät ja tietenkin järvi siintivät horisontissa. Niin korke*alla ei Jenny ollut aikaisemmin* ollutkaan. Mehua piti muistaa juoda ja ylhäällä maistuivat voileivät ja tietysti maisemakahvit isovanhemmille. Alastullessa löytyi rinteeltä lunta ja lumipallosotaa piti kuvata kotiväkeä varten.

Luontokeskus Kellokkaassa kuulimme, että lapsille oli suunnitelmissa järjestää luontopolku Varkaankurun maisemiin. Niinpä tiistaina, kun toistamiseen tutustuttiin Kellokkaan ihmeellisyyksiin, saapui muutama lapsi lisää kylän päiväkodista evässreppuineen. Metsähallituksen oppaiden Helenan ja Roopen seurassa lähdettiin tutustumaan luontopolun salaisuuksiin. Salasana piti ensin muistaa ennen kuin päästiin kaartuneen puun portista kukkien, puiden ja lintujen kotiin. Luonnossa piti kulkea hiljaa kuunnellen. Sen lapset muistivat. Pikku pysähdysten jälkeen jälkeen polku eteni laavupaikalle, jossa pidettiin evästauko. Kovin pitkäksi aikaa ei voitu pysähdellä, koska varsinkin puronvarsi kihisi hyttysiä. Mukaan oli varattu hyttyshatut, mutta kaikki eivät niistä välittäneet. Ihmeen hyvin lapset jaksoivat hypellä helteessä eikä valituksen sanaa kuulunut sääskienkään takia. Kellokkaassa katseltiin vielä dioja ja upeita luontokuvia ja muistoksi retkestä saatiin diplomi majavan muodossa.

Sää jatkui lämpimänä koko viikon ja niinpä pitemmät kävelyreissut jäivät ohjelmasta jo kuumuuden takia. Lämpötila oli korkeimmillaan 29-30 astetta alhaalla kylässä. Ajoimme autolla eri kohteisiin nähtävyyksiä katsellen ja pikku retkiä tehden. Isovanhempia taisi kuumuus rasittaa enemmän kuin innokasta retkikumppania, joka oli valmis joka aamu uusiin kokemuksiin. Kävimme myllyllä kuvaamassa vanhoja aikoja, kuljimme pitkospuita ympärillämme tupasvillaniittyjä valkoisenaan. Helteen uuvuttamana kävimme kylpylässä Levillä uimassa. Pitkäjärven ja Hannukaisen laavupaikat olivat kohteina jo tuttuja ennestään. Pitkäjärven vesi oli kuin "keitettyä". Tulta emme voineet tehdä missään laavupaikalla metsäpalovaaran vuoksi. Eväskahvit kulkivat repussa ja voileivät kylmäpakkauksissa.

Koska loppuviikoksi oli luvassa sateita, päätimme lähteä kotimatkalle päivää aikaisemmin, jotta voisimme tutustua Ranuan eläinpuistoon paluumatkalla poutasäässä. Retkikumppani oli aluksi hieman pettynyt aikataluun lyhentymisestä, mutta eläinpuistossa käynti korvasi puutteen. Olisihan kiva päästä kertomaan kotona retkikokemuksistaan ja ehkä koti-ikäväkin käväisi mielessä.

Isovanhemmilla ja lapsenlapsella oli mieluinen yhdessäoloviikko takanapäin. Uudet lomat tulevaisuudessa ovat ihan mahdollisia pientenkin lasten kanssa, opettelihan Jenny jo isän kantorepussa pitkospuilla muutaman kuukauden ikäisenä lapintuulia haistelemaan. Myös serkkujen kanssa vietetyistä hiihtoviikoista on monta valokuvaa muistuttamassa.

Vuosisadan kesän muisteloissa

Leila Njealljestä

Siisteyttä Susi-Talakselle

Olisi hyvä tunturilatulaisten kämppien käyttäjienkin opetella vähän siisteyden perusasioita. Keväällä Susi-Talakselle mennessäni jo "pisti silmään" kuinka vessapolkua oli käytetty käymälänä. Tosin "isompi hätä" lie kuljetettu määränpäähänsä asti. Mutta polku – melkein kämpän rappujen edestä – oli keltaisen nesteen kirjavoima, saati sitten saunan seutu! Tämä ei anna kovin fiksua kuvaa retkeilijöistä.

Tarkistakaamme kantaamme jokainen !

Nimimerkki

Susi-Talaksella käynyt

Tunturiladun 50-vuotisjuhlakirjan tilaaminen

Kirjan tilaukset voi tehdä puhelimitse, kirjallisesti tai Tunturiladun tilille 800015-135331 etukäteen viitteellisen - VIITE 220 - maksun maksamalla.

Puhelin- ja kirjalliset tilaukset toimitetaan vain postiennakkona postitus- ja pakkauskuluineen, jotka ovat seuraavat:

Kirja	120,-
pe-maksu	16,-
postimaksu	30,-
pakkauskulut	10,- **yhteensä 176 markkaa**

Tunturiladun viitteelliselle tilille etukäteen suoritetun maksun, 160 markkaa, jälkeen tilaus lähetetään tavallisena pakettina. Huomioi tällöin, että nimesi ja osoitteesi tulevat maksun saajan tietoon. Pankin tiliote tulee taloudenhoitajalle kerran viikossa, jonka jälkeen postitus tapahtuu tilausjärjestyksessä.

Tunturikerhot saavat haluamansa määrän kirjoja myyntitiliin.

Käteismyyntiä on Tunturiladun yhteisissä tilaisuuksissa.

Kirjan tilauksia ottavat vastaan:

Terttu Hokkanen, osoite Keskussairaalantie 15 B 13, 40600 Jyväskylä, puh. 014/610406

Marja-Liisa Mäki, osoite Torikatu 1 0 as 6, 131 00 Hämeenlinna, puh. 03/6759061

Kyösti Lamminjoki, osoite Graniittitie 15 as 21, 00710 Helsinki, puh. 09/3876845

KL

VUOSITUHANNEN PÄÄTTÄJÄISVIIKKO SUSIKYRÖSSÄ

29.12.1999-01.05.2000

Tunturiladun Susikyröön suunnitteleman vuosituhannen vaihteen juhlaviikon järjestelyt jatkuvat. Tapahtuma on yhdessäolemista, yhdessä tekemistä ja yhdessä kokemista Susikyrön ympäristössä.

Viikon ohjelmaan sisältyvät vuosituhannen viimeinen yöhiihto, käynti Hetassa luontokeskuksessa, kirkossa ja lumilinnassa sekä vuosituhannen ensimmäinen laturetki. Päivisin liikutaan kävellen, hiihtäen tai lumikengillä kukin halunsa mukaisesti. Iltaisin kuunnellaan Lapin aiheisia esityksiä, katsotaan vanhoja arkiston kätköissä olleita filmejä ja osallistutaan illanviettoihin. Vuosituhannen vaihtumista juhlitaan Susikyrössä mieleenjäävällä tavalla.

Majoittuminen

Vuontispirtillä majoittuvat varaavat itse majoituksen. Vielä on vapaana muutama hotellihuone ja mökeissä kolme miespaikkaa. Susikyrön kämppiin majoitetaan 25 tunturilatulaista ilmoittautumisjärjestyksessä.

Lämmitettäviä suuria telttoja pystytetään tarpeellinen määrä. Omiin telttoihin voi luonnollisesti majoittua.

Asuntovaunuihin majoittuvien tulee itse varata paikat Vuontispirtiltä. Susikyrön alueelle eivät asuntovaunut ja -autot mahdu.

Ruokailut

Jokainen hoitaa oman ruokailunsa. Vuontispirtiltä on saatavana puolihoitoruokailu hintaan 75 mk.

Kuljetukset

Jokainen vastaa kuljetuskustannuksista itse. Retki Hettaan pyritään järjestämään yhteiskuljetuksena.

Toivotaan kerhojen järjestävän yhdessä kuljetukset etelästä Susikyröön.

Maksut

Osallistumismaksu on 50 mk sisältäen Tunturiladun järjestämän ohjelman, tarjoilun ja muistoesineen.

Ilmoittautuminen

Kaikkien tulee ilmoittautua majoitusmuodosta riippumatta

Marita Maulalle: Hippiäistie 6 00780 Helsinki puhelin kotiin 09-3451820 tai 040-5094412. Ilmoita samalla majoitusvarauksesta sisätiloihin tai telttaan.

Tervetuloa aloittamaan TUNTURILATU 2000 -tapahtumat.

KAUPPA AVOINNA

Niin arkena kuin sunnuntaina

Tilaukset puh. 014-610406, tai
os. Terttu Hokkanen Keskussair.tie 15 B 13, 40600 JKL

Niin kerhoihin kuulumattomat kuin kuuluvatkin jäsenet, ottakaa yhteys allaolevien TL:n myyntitarvikkeiden tilausasioissa. Toimitus tapahtuu postitse tai sopimuksenmukaisesti. Toimituskulut lisätään laskuun. Tavaraa annetaan myös myyntitiliin.

Myyntiartikkeli	**á hinta**	**Viitenro**
50-vuotishistoria -teos	120,-	220
Jäsenmerkki	10,-	123
Pinssi	10,-	136
Postikortit = kämpät 3 eril.	1,-	123
Eräretkeilyn perusteet	70,-	152
Balggis-polku	10,-	165
Juhlakuksa	70,-	204
Susimerkki	30,-	123
Susimerkki nauhalla (susimerkit vain susille)	40,-	123
Kämppien avain	500,-	107
Jäsentarrat (mallit takasivulla)		123
- isompi (172 x 54 mm) 8 mk/kpl		
- pienempi (42 x 17 mm) 12 mk/ 12 kpl liuska		

Kämppien avaimen voi lunastaa kaksi (2) vuotta Tunturiladun jäsenenä ollut henkilö. Avainanomus on tehtävä TL:n johtokunnalle. Toimitus tapahtuu postiennakkona, karttojen, kämppäkorttien, käyttö- ja järjestyssääntöjen kera. Anomuskaavakkeita saa allekirjoittaneelta ja sihteeri Marita Maulalta.

HIEMAN VIELÄ MAKSUASIOITA

Tunturiladun pankkitili on PSP 800015-135331 ja tälle tilille maksetaan kaikki Tunturilatua koskevat maksut, myös uusien jäsenien jäsenmaksut tarpeellisin tiedoin (mm. osoite välttämämätön) paitsi ns. "vanhat jäsenet" maksavat aina jäsenmaksunsa PSP:n jäsenmaksujen keräilytilille/TL, joka on jäsenmaksukortissa viitenumeroineen. Uudet jäsenet eivät voi maksaa tälle tilille.

KÄMPPIEN = KIINTEISTÖJEN KÄYTTÖMAKSUT

Näitä maksuja suorittaessa on toivottavaa käyttää kämppien viitenumeroita. Tällöin ei tarvitse laittaa muita merkintöjä esim. kämpän nimeä. Viitteellinen maksusuoritus on paljon halvempi pankkikuluilta ja näin säästö on vuodessa huomattava pankkikuluissa. Kämpillä edelleen rahalippaat, joihin voi myös suorittaa Tunturiladun yleisen kokouksen päättämän minimimaksun 20,-/vrk/hlö.

Kämppien viitenumerot ovat:

Susikyrö	505
Susi-Talas	602
Susi-Kiisa	709

Odottelen yhteydenottoja!

Ruskaterveisin! **Terttu Hokkanen**

TUNTURILADUN SUSIAISET JA SYYSKOKOUS

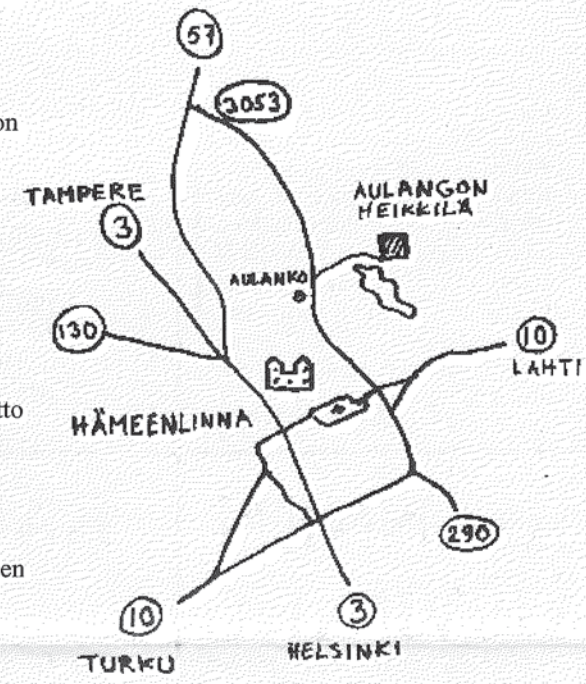
1 – 3.10.1999 Aulangon Heikkilän lomakylässä Hämeenlinnassa

1.10. Perjantai

18.00 -	Kanslia avataan, ilmoittautuminen, majoittuminen, iltanuotio

2.10. Lauantai

07.00 - 09.00	Aamupala
09.00 -	Luontopolku avataan
09.00 - 10.30	Tutustuminen Aulangon puistometsään
11.00 -	Avajaiset, viirin nosto
12.00 - 13.00	Lounas
13.30 -	Syyskokouskahvit
14.00 - 16.00	TL:n syyskokous
16.30 - 17.30	Päivällinen
16-30 - 18.30	Saunat
19.00 -	Susivihkiäiset
	Susiaiskahvit, illanvietto
	arpajaiset, iltanuotio

3.10. Sunnuntai

07.30 - 09.00	Aamupala
09.00 -	Aamun avaus
10.00 -	Luontopolun palkintojen
10.30 -	Susikokous
11.00 - 12.00	Lounas
12.00 -	Viirin lasku

Osallistumismaksu 50 mk/henkilö sisältäen susiaistunnuksen, susiaiskahvin, telttapaikan ja saunan.

Majoitus- ja ruokailumahdollisuudet:
Mökit mukavuuksilla, 80,-/hlö/vrk (6kpl 4-hengen, 2 kpl 5-hengen, 1kpl 2-hengen)
Mökit ilman mukavuuksia,70,-/hlö/vrk (4kpl 4-hengen, 2 kpl 3-hengen, 2 kpl 2-hengen)
Retkeilymajahuoneet, 60,-/hlö/vrk (2 kpl 4-hengen, 5 kpl 3-hengen, 2 kpl 2-hengen)
Lattiamajoitus 25,-/hlö/vrk
Mökeissä ja retkeilymajahuoneissa yöpyjille liinavaatteet sisältyvät hintaan.
Asuntovaunu/asuntoautopaikka 60,-/asuntovaunu/vrk.

Ruokailut: Aamupala 30 mk, lounas 40 mk, päivällinen 60 mk.

Ilmoittautumiset: 15.9.1999 mennessä Marja-Liisa Mäki, Torikatu 10 A 6, 13100 Hämeenlinna puh.ilt. 03-675 9061 tai Leena Raivo, Ahventie 10, 133,00 Hämeenlinna, puh.ilt. 03-619 7202 ruokailuvarauksineen..
Majoitusvaraukset suoraan Aulangon Heikkilä puhelin 03-675 9772.

TERVETULOASUSIAISIIN JA SYYSKOKOUKSEEN HÄMEESEEN

TUNTURIKERHO ALPPAS

TOIMINTAMUISTIO

1999

4.-11.9.	Kumpen kerhoviikko Susi-Kiisalla
4.-11.9.	Login kerhoviikko Susi-Talaksella
9.-12.9.	Erävaelluksen SM-kilpailut Mikkelissä
11.-18.9.	Ovtsin kerhoviikko Susikyrössä
11.-18.9.	Oktan kerhoviikko Susi-Talaksella
2.-3.10.	Syyskokous ja susiaiset Alppaksen isännöiminä
29.12.-5.1.	Vuosituhannen päättäjäisviikko Susikyrössä

2000

Kevätpäivät Tunturikerho Kolbman isännöiminä
Kesäpäivät Tunturikerho Njealljen isännöiminä
Susiaiset ja syyskokous Tunturikerho Ovtsin isännöiminä

Tuletko Tunturiladun taloudenhoitajaksi

Vuoden 2000 alusta lukien avautuu talkoohenkinen taloudenhoitajan paikka Tunturiladussa. Taloudenhoitajan toimenkuvaan kuuluu mm. kirjanpito, raha-asioiden hoito, veroilmoitusten teko, jäsenmerkkien, avainten ym. materiaalin myynti, talousarvion, tuloslaskelman ja taseen laadinta ym.
Talousarvioesityksen valmistelee työvaliokunta ja johtokunta.
Jos olet kiinnostunut em. toimesta ota ensitilassa yhteys allekirjoittaneeseen:
Kyösti Lamminjoki, Graniittitie 15 as 21, 00710 HeLsinki
puh.09/3876845 tai 040/5943297

KOKOUSKUTSU

Tunturilatu ry:n syyskokous pidetään Hämeenlinnassa Aulangon Heikkilän lomapaikassa, osoite Aulangon Heikkiläntie 168, 13900 Pekola, lauantaina 2.10.1999 alkaen keilo 14.00. Kokouksessa käsiteltävät asiat:
1.Yhdistyksen sääntöjen 7 §:n syyskokoukselle määräämät asiat
2.Tunturikerho Ovtsin hallintaan tulevan Laukaan kunnan alueella sijaitsevan noin 6000 neliömetrin määräalan ostamisesta päättäminen.

JOHTOKUNTA TERVETULOA

Retkitoimikunta tiedottaa

OPASTUSTA SUSIKYRÖSSÄ

Jos haluat tutustua tunturiin, piipahtaa päivän paljakassa tai haluat jonkun opastamaan Sinua tunturissa kulkemisessa, niin siihen on mahdollisuus Susikyrössä. Retkitoimikunnan opas odottaa aamuisin Susikyrössä ajalla 6.-11.9 1999.

VAELLUS

Vuosituhannen ensimmäinen vaellus alkaa 1.1.2000.
Ilmoittaudu Väinö Martikaiselle: Ojalankyläntie 28
33610 Tampere puhelin 03-362 1082 tai 050-3395198.

Haluan liittyä jäseneksi TUNTURILATUUN

Sukunimi .....
Etunimi .....
Synt.aika .....
Jakeluosoite .....
Postinum. ..... Postitoimipaikka .....
Ammatti ..... Puhelin kotiin .....

Haluan liittyä jäseneksi myös seuraavat perheenjäsenet:

Nimi ..... synt.aika .....
Nimi ..... synt.aika .....
Nimi ..... synt.aika .....

Palautetaan jäsensihteerille katso osoite siv. 4.

MK:n pätkät

Kuviteltu tapahtuma Hammastunturin kairasta satoja vuosia sitten: Saamelaisukko on Kruunun virkamiehen oppaana, kun he ovat kulkemassa idän suunnalta Pääniordoa kohden. Pysähdyttyään hetkeksi saamelaisäijä ojentaa kätensä ja tekee sillä lyhyen kaaren sanoen - Poskaluoddumah. Parin kilometrin vaeltamisen jälkeen äijä pysähtyy jälleen ja tekee vaaroja kohden ojennetulla kädellään vielä suuremman kaaren todeten - Poskaluoddumah. Kruunun virkamies on tilanteessa täysin ymmällään.

Tokka 99 karahti kiville!

Kesällä toteutettavaksi aiottu perheleiri jouduttiin valitettavasti peruuttamaan vähäisen osallistujamäärän vuoksi. Keväällä leiri herätti kiinnostusta molempien kevään Tunturilatu-lehtien ilmestymisen jälkeen. Sain useita tiedusteluja ja kiinnostuneita oli monesta perheestä. Mutta loppujen lopuksi vain yksi perhe olisi tullut leirille.

Marjut Nummela

HEIKHAN PÄTKÄT

AIUN UULA

Kanssaihmiset

Aiun Uula oli emäntänsä kanssa tuttavan häissä vieraana. Kun Uula tuli neljättä kertaa ruokapöydästä santsaamasta, niin vaimo supisi tämän korvaan:
– Kuinka sie tolleen kehtaat käyvä rohmimassa, häppee ees.
– Nah, mie sanoin ihmisille, jotta vien tästä eukolle vähän purthavaa, supatti Uula takasin.

Heikha

VIIDEN VUOSIKYMMENEN VAELLUS

Juhlakirjan synty

Tunturiladun historiateoksen aikaansaamisesta oli ollut puhetta jo 80-luvulla. Kuluvan vuosikymmenen alussa teoksen aikaansaaminen puhutti yhä enemmän ja jo 90-luvun alkupuolella Antero Tarvainen oli saanut yhdistyksen johdolta toimeksiannon laatia Tunturiladun 50-vuotishistoria. Myöhemmin perustettiin työryhmä laatimaan tätä teosta.

Vuosikausien ajan ryhmän kokoonpano oli lähes muuttumaton. Vetäjänä toimi Raimo Niklander ja jäseninä Hannu Hiltunen, Paavo Kihlberg, Yrjö Suuniittu, Antero Tarvainen ja allekirjoittanut. Aikaansaannostemme puhtaaksikirjoittajana toimi Marita Maula ja hänet pyydettiin sitten työryhmän jäseneksi.

Toimintansa alussa ryhmämme luonnosteli tehtäväkenttäänsä ja kirjan sisällön asiajakoa. Lukemattomat kerrat sitä jouduttiin muuttamaan aihepiirien laajentuessa ja Marita kirjoitteli aineiston puhtaaksi aina vain uudelleen ja uudelleen.

Hannu Hiltunen juuri taitetun juhlakirjan kanssa.

Ryhmä keräsi jäsenkunnalta sekä valokuvia, tietoja eri tapahtumista ja tempauksista. Aivan oman työsarkansa muodosti tietojen hakeminen arkistossa olevista pöytäkirjoista. Eila Wäänänen tutki niitä päiväkausia. Alkuaikojen vaeltajien retkipäiväkirjat olivat erittäin antoisia tiedonlähteitä - varsinkin Tage Lampénin työryhmän käyttöön luovuttamat isänsä Bjarne Lampénin tarkat muistiinpanot antoivat aidon kuvan yhdistyksemme ensimmäisten vuosien retkitoiminnasta.

Kauno Laineen 50-vuotisjuhlavuonna suorittamat vanhempien tunturilatulaisten haastattelut olivat suuri lisä tiedonkeruutyössämme.

Ryhmän henkilöille annettiin tehtäväksi koota aineisto jostakin asiaryhmästä ja laatia sen teksti. Tunturilatu-lehdet ja muut yhdistyksemme kirjalliset tuotteet olivat suurena apuna aineiston keräämisessä ja tietojen tarkistamisessa.

Kerätyn aineiston ryhmä sitten muokkasi julkaistuun muotoon. Sitä työtä tehtiin vuosi ja toinenkin. Kun rikkaan äidinkielemme ilmaisukyky on varsin moni-ilmeinen ja välimerkkejäkin siinä on kovin runsaasti, niin niiden yhteensovittamiseen kului runsaasti aikaa ja kahvia.

Eräänäkin toimintavuotena historiallisen olemassaolonsa aikana ryhmä kokoontui peräti 15 kertaa. Lukemattomat ovat myös ne tunnit, jolloin ryhmän jäsenet omissa "loukoissaan" valmistelivat aineistoa ryhmäkäsittelyä varten.

Teoksessa on runsaasti valokuvia, mikä nosti kustannuksia, mutta katsoimme, että kuvat kertovat toiminnasta paljon elävämmin kuin pelkkä teksti. Tunturiladun merkit ja tunnukset on esitetty värikuvin.

Kun Marita oli kirjoittanut puhtaaksi aineiston viimeisen version – ties kuinka monennen - alkoi julkaisun synnyttämisen työteliäin vaihe. Kirjan taittamisen suoritti Hannu Hiltunen apunaan Pertti Vaajakallio, joka ammattilaisena korjaili kuvat julkaistavaan muotoon ja suoritti paljon muita tarkkuutta vaativia työvaiheita.

Asiansa osaavana Hannu sijoitti valitut kuvat tekstien kanssa kirjan sivuille. Lisäksi hän joutui tekemään lukemattomia tarkistuksia ja korjaamaan tekstin sisältöä. Työtunteja siitä kertyi runsaasti yli sata.

2.7.1999 oli se päivä, jolloin Hannu vei aineiston kirjapainoon. Tästä Viiden vuosikymmenenvaellus -teoksesta otettiin 1500 kappaleen painos. Kirja painettiin Jyväskylässä Gummeruksen kirjapainossa. Hannu kävi siellä tarkistamassa työn laadun ja joitakin korjauksia jouduttiin vielä tekemään. Johtokunnan päätöksellä kirjan hinta on 120 markkaa lisättynä mahdollisilla postituskuluilla.

Kaikki kirjan valmistumiseen vaikuttaneet henkilöt! Lämmin kiitokseni teille monesti hyvin suuritöisestäkin uhrautuvaisuudesta ja talkoohengestä juhlakirjamme alkaansaamiseksi.

Kyösti Lamminjoki

Juhlakirjatyöryhmä tarkastelee taitettua "kirja-aihiota". Vas. Hannu Hiltunen, Raimo Niklander, Maritta Maula ja Paavo Kihlberg.

Perustajajäsenet Unto Pöntinen (vas.), Liisa Salmi ja Kaj Eräjuuri teoksen julkistamistilaisuudessa.

TUNTURILADUN JÄSENMÄÄRÄN KEHITYS VUOSINA 1947-1998

